פולע טאבעלע פון דער מלוכה=לאטעריע–זעה $\frac{9}{10}$-טע זייט

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT — פרייז 15 גראשען — היינט 12 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 75 | Łódź, Niedziela, 29 marca 1931 r. | נײנטער יאהרגאנג | לאדז, זונטאג, י"א ניסן תרצ"א | № 75

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

אלע יודען טרינקען פסח ראטשילד'ס „כרמל"-וויין

אין לענדער, וואו עס ווערען פראדוצירט די בעסטע ווײנען טרינקען יודען אין פסח נאר ראטשילד'ס

„כרמל"=וויין

ווייל באראן ראטשילד'ס

„כרמל"= ווײן און קאניאק

זענען די בעסטע און געשמאקסטע אין דער וועלט

אפילו אין פראנקרייך און אין אונגארן טרינקען יודען אין פסח נאר ראטשילד'ס

„כרמל"=וויין

היט אייך פאר פאלסיפיקאטען!

ניט אכטונג אויף די שוץ=מארקע!

„כרמל"=וויין

טרינקען צום סדר אפילו נישט פערמעגליכע און ארימע יודען.

„כרמל"=וויין

בעציהרט א גאנץ יאהר די טישען פון קעניגען און פרעזידענטען.

כשר לפסח | די בעוואוסטע יודישע שאקאלאדע=פאבריק „ZŁOTY RAJ" | אינהאבער: ש. האלפערן | כשר לפסח

מאכט בעקאנט איהר געעהרטע קונדשאפט, אז צום בעפארשטעהענדען פסח איז זי פערזעהען מיט א רייכען אויסוואהל פון פערשידענע שאקאלאד און קארמעלען כשר לפסח אפילו למהדרין מן המהדרין

אונזערע פערקויפס=שטעלען: וואסבאדניא 50, זאוואדזקא 11, צעגעלניאנא 26.

בעמערקונג: אלעס ווערט אויסגעארבייט בהכשר גמור אונטער דער השגחה פון אנשים כשרים ונאמנים. מ'בעט זעהר די ג' קונדשאפט, וואס פריהער איינצוקויפען אויף יו"ט, כדי אויסצומיידען א גרויסען געדראנג.

האסטו זיך שוין פערזעהען מיט אן עלעגאנטען

פריהלינגס=הוט?

איילט צו דער גוט-בעקאנטער פירמע

M. RAPAPORT, פיעטריקאווער 9

וואו מען בעקומט אלערנייעסטע אויסלענדישע, ווי אויך אינלענדישע היטען

אין אלע קוואליטעטען פון די נייעסטע פאסאנען און פארבען

מיט 30 פראצ. ביליגער ווי איבעראל!

אנ'ערונג פסח!

דערמיט מאך איך בעקאנט דער געעהרטער קונדשאפט, אז די פירמע

מ. פאגעלמאן ציגעל=גאס 42

— טעלעפאן 20-178 —

בעזיצט די פערטרעטונג פון דער בעוו. ווארשאווער וויין=פירמע

א. נ. ליבערמאן ווארשא, פראנציסקאנער 19

און איך פערקויף אלע ווײנען גענוי צו די זעלבע פרייזען, ווי אין ווארשא. אויך בעקומט מען ביי מיר פערשידענע אנדערע ווײנען, ליקערען קאניאקען, שפריט, כרמל=וויין כשר לפסח!

גענויע פאבריקס-פרייזען! :–: קומט און איבערצייגט אייך!

כשר לפסח! — מיט אכטונג מ. פאגעלמאן ציגעל=גאס 42, טעל. 20-178

Działoszyński Nuta, zam. w Łodzi, ul. B. Limanowskiego 11, zgubił potw. zgł. wydane przez Urząd Przemysłowy I Instancji przy Magistracie m. Łodzi.

ŁÓDŹ—RASZYN i inne DETEKTOR „RADJO-WATT", Narutowicza 16 wyjątkowo głośny i selektywny. Komplet z najlepszemi słuchawkami złotych **38**.— Zmontowanie na miejscu i wypróbowanie bezpłatnie.

די עלעגאנטסטע

מענער=היטען

אין רייכסטען אויסוואהל

ביליגער

ווי הורט-פאבריקס-פרייזען בעקומט מען נאר אין דער

הוט-צענטראלע

פיעטריקאווער 30

טעל. 107 56

שאקאלאד ״Progress״ פאבריק

בעמערקונג: אלעס איז פון אייגענער אויסארבייטונג.

קאנסטאנטינער 14
פיליע ווסכאדניא 52

די פיליע איז שטענדיג פערזעהן מיט א רייכן און פרישן אויסוואהל פון פערשיד.
צוקערווארג, שאקאלאד, מארמאלאד, באמבאניערן
אלעס כשר לחג הפסח אפילו למהדרין.
מיט אכטונג „פראגרעס״ לאדז, קאנסטאנטינער 14.

גאנץ לאדז און די פראווינץ

אז זיך שוין איבערצייגט, פון דעם גרעסטן אויסוואהל
— לכבוד פסח —
פון אלע סארטן ווייגען אין און אויסלענדישע אריגינעלע

כרמל-ווייז

ווי אויך אריגינעלע ווייז ליבערמאן, ווארשא, פראנציסקאנסקא 19
פון דער בעוואוסטער פירמע

מעהד, ליקער, שפירט, שליוואוויץ

ליפא שיינביין

לאדז, נאוואמיעסקא 27, טעל. 149-27

די פירמע עקזיסטירט זייט יאהר 1903

אויך ווייט-ווייז ספעציעל פאר צוקער-ליידענדע און מערשידענע אנ. דערע זיינען אלעס כשר לחג הפסח עמפעהלט

צו קאנקורענץ-פרייזען די בעוואוסטע —: פירמע :—

אכטונג! כ׳בעט די ג׳ קונדשאפט ביים איינקויפן ווייז פון דער פירמע ליבערמאן ווארשא, אכטונג געבען, אז אויף די אינוויינינגע קארקען זאל זיין אויסגעבראנט דער זעלבער נומער וואס אויפ׳ן עטיקעט

בעמ.: ביי א גרעסערן איינקויף ראבאט. צוליב דער בעקוועמליכקייט פון ג׳ פובליקום איז דאס געשעפט אפען ביז 2 ביינאכט. קומט און איבערצייגט אייך!

הרב קוק וועגן

„כרמל-אריגינאל״

אברהם יצחק הכהן קוק
הרב הראשי לארץ ישראל
פ״ק ירושלים תובב״א

A. I. KOOK
Chief Rabbi of the Holy Land
Jerusalem

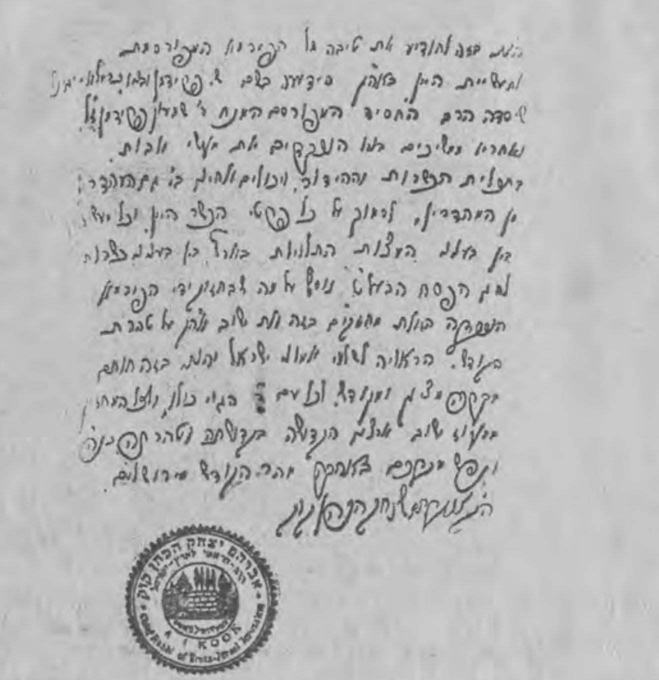

היט אייך פאר פאלסיפיקאטען
אלע אונזערע ווייגען און קאניאקען
כשר לפסח זענען אהן יעדער צייכנונג כשר לפסח

„SPLENDID״

— דאס בעקאנטע —
מאנער-היט-געשעפט

11-טער ליסטאפאד 31
קאנסטאנטינער

עמפפעהלט צום קומענדען פריהלינג- און זומער-סעזאן דעם רייכסטען אויסוואהל פון

מענער-היטען

פון די נייעסטע פאסאנען
פון אין- און אויסלענדישע פירמעס

די פרייזען זענען צוליב׳ן קריזיס בעדייטענד פערקלענערט.
בעמערקונג: מיר בעזיצען א גרויסען אויסוואהל פון עלעגאנטסטע

ספארט-היטלער

JASNIEJ SŁOŃCA

עכט נור אין אריגינעלע שאכטעל
בעמערקונג! זאפראווע אויף דער וואג ארבייטען מיר נישט.
ווארפט זאלכע אב
אלס פאלשע סחורה

די מאשין-מצות-פאבריק

פון דער בעקאנטער צוקערניע

נ. ווייסבערג

אונטער דער השגחה פון יאנאווער רב

38 פיעטרקאווער 38, טעלעפאן 143-82

מאכט בעקאנט דער ג׳ קונדשאפט, אז צוליב די קאלאסאלע בעשטעלונגען, ווערט געבעטען וואס פריהער צו קומען נאך מצות כדי צוואראם אלעמען צו קענען לויט׳ן וואונש צופרידענשטעלען.

צו קאנקורענץ-פרייזען.

בעמערקונג: די מצות און מצה-מעהל זענען געפאקט און פערזעהן מיט אונזער פירמע.
אלע בעשטעלונגען ווערן אבגעשיקט אהיים.
פאבריק-טעלעפאן: קירשבוים ריבנא 11 טעל. 151-50.

בעקאנטמאכונג.

דער ניי-ערעפענטער „קאפע-צענטראל״
זאוואדזקא 14

מאכט דערמיט בעקאנט, אז עס ווערען ארויסגעגעבען מילכיגע פרישטיק און אווענט-ברויט פון 4 גענג פון 80 גראשן ווי אויך כשר׳ע געשמאקהאפטע מיטאגען פון 1.50

אויף פערלאנג ווערט אויך אהיים געשיקט מיטאגען. עס ווערען אנגענומען בעשטעלונגען אויף בעלער און באנקעטען. אלס צו מעסיגע פרייזען.

„Café Central״

זאוואדזקא 14, טעל. 192 69. אינה.: פ. לעסלאו

ווייז כשר לפסח!

אויב איהר האט נאך נישט געטרונקען דעם בעוואוסטען ראזינען-ווייז „פראגרעס No. 7״ דאן איבערצייגט אייך, אז איהר בערויבט אייך און אייער פאמיליע הנאה צו האבען פון גוטען ווייז, וואס קאסט זעהר ביליג.

צוליב א רעקלאמע פערקויפען מיר

א פלאש פון 1/4 ליטער גע-זען ראזינען-ווייז No. 7 נאר 65 גראשען

א באשינקע דעם זעלבען נומער 1.50 זל.

צו דער בעקוועמליכקייט פון ג׳ פובליקום בעקומט מען אויך דעם ווייז „פראגרעס״ No. 7 ביי

ח. בלאנקעט גלובנא 69

אלע סארטען ווייגען פון דער פירמע „פראגרעס״ איז צו בעקומען אויף פסח. א חוץ נאר די 1/4 ליטערדיגע צו 65 גראשען.

ווייז- און מעהד-פאבריק

„פראגרעס״

אלטער מארק 2
טעלעפאן 184-82

בעמערקונג: ביי אונז בעקומט מען רויט-ווייז פריי פון צוקער

כשר לחג הפסח

אלע • ווייגען ראזינען און סארטען אונגארישע

מעהד
שפירט
ליקערן

כשר לפסח רעיעל. גוט און ביליג! כשר לפסח
בעקומט מען נור ביי דער אלטער פירמע
יחיאל מאיר בריסטאווסקי, בזשעזשינער 9

אכטונג, לאדזער יודען!

אזוי ווי אויך רייבעכץ איז דא א גרויסער חשש חמץ בפסח, דעריבער האט דער ראבינאט קיין שום הכשר נישט געגעבען, נאר אונזער איינציגער הכש׳, דעריבער זאלט איהר נישט קויפען קיין שום מציאות אין גאס, נאר פו אונזערע באדראלירטע זעקלעך פון 1, 2, 3, 5 קילא. פאר רייבעכץ אהן באנדראל זענען מיר נישט פעראנטווארטליך פאר כשרות

פינחס מארגענשטערן, קאמיננא 11
פנחס יעקב בריקמאן וווסכ׳דניא 2

נאך קורצע שווערע ליידען איז געשטארבען אונזער מיטגליד

נ״ע משה עדעלקאפף

אין עלטער פון 51 יאהר.

מיר רופען אלע פעראיינס-מיטגלידער צו קומען צו דער לויה, וואס קומט פאר הייט, זונטאג, 12 בייטאג פון טרויער-הויז פפעפער-גאס 12 אפצוגעבען דעם פערשטארבענעם דעם לעצטען כבוד

די פערוואלטונג פון קליינהענדלער-פעראיין בזשעזשינער 19.

Dr. med. J. M. BARCINSKI

רענטגען-אינסטיטוט

הייל-בעהאנדלונג פון בייזע געשווילעכצען (ראק) רענטגען און פאטאגראפיעס-דורכלייכטונגען אויפ׳ ארט און אין די וואוינונגען פון די קראנקע.
אויפנאהמס-שעה׳ן פון 5-8 אווענד.

11. ליסטאפאד 20, טעל. 142-50

DR. MED.
A. SZPRYNGIER

אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען

נעמט אן אין דער לעטשניצע „צענטראלנא״ פיעטריקאווער 62 פון 3—4 נאכמיטאג
און אין דער היים

קילינסקיעגא 30, טעל. 222-27
פון 5—7 נאכמ.

כשר לפסח

דער בעסטער ווייז

צו די ביליגסטע פרייזען

דערמיט מאך איך בעקאנט מיין געעהרטער קונדשאפט, אז מיין לאנג-עקזיסטירענד ווייז-געשעפט

ס. ראזענבלום

(פריהער נארוטאוויטשא 9) איז איבערטראגען יעצט אויף

ציגעל-גאס 37 (רוג פיעטריקאווער)

איז פערזעהען מיט א רייכען אויסוואהל פון די בעוואוסטע גוטע סארטען ווייז, מעהד, שפירט
אויך „כרמל״-ווייז אלעס כשר לפסח
אונזער דעוויז: „גוטע סחורה צו ביליגע פרייזען!

S. ROZENBLUM
37 CEGIELNIANA 37
(róg Piotrkowskiej).

כשר לפסח — כשר לפסח

די שטרענגסט כשר'ע וואורשט-פאבריק
פון די יודישע פעראייניגטע פליישער
איין לאדז

וועלכע האט זיך ערווארבען דעם גרעסטען צוטרוי ביי דער ג' קונדשאפט עמפפהלט **לכבוד פסח** איהרע געשמאקע אויסארביי-טונגען, געפעקעלטע און פערשידענע **געריויכערטע פליישען א. אז. וו.**

צענטראלע און פאבריק: **קילינסקיעגא 60, טעל. 137-65**

פיליעס:

1) **פיעטריקאווער 114**, טעל. **207-79**
2) **פיעטריקאווער 54** טעל. **137-66**
3) **פאלודניאווא 9** טעל. **137-67**
4) **זגערזשער 2**, טעל. **149-82**
5) **בזשעזשינער 25**, טעל. **184-77**

בעמערקונג: גלייכצייטיג מאכען מיר בעקאנט אז מיר נעהמען אן זעמטליכע בעשטעלונגען פון אונזערע גוט-בעקאנטע וואורשט-אויסארבייטונגען ווי אויך **געבזעץ שמאלץ** כשר לפסח איז ספעציעלע בלעכענע שאכטלען פון 45 דעקא אן **אויף עקספארט** אין אלע אייראפעאישע לענדער ווי אויך נאך **דייטשלאנד און רוסלאנד.** פאר שטודירענדע יוגענד שיקען מיר ארויס אלס מוסטער אהנע ווערט (Echantillon sans Valeur)

בעשטעלונגען נעהמען אן די צענטראלע און אלע אונזערע פיליעס.

מיט אכטונג

פעראייניגטע יודישע פליישער אין לאדז

מאשין-מצות
פון די פעראייניגטע לאדזער בעקער-מייסטער

אל. קאשטשושקי 11, טעלעפאן 141-08

פערקויפס-שטעלען: פיעטריקאווער 33,
״ ״ מ. יעלען, פיעטריקאווער 24,
״ ״ י. ווילנער, פאמארסקא 3.

די מצות ווערען געבאקען פון בעסטען מעהל מיט דער אויספיהרונג פון דער נייעסטער טעכניק אונטער דער שטרענגסטער השגחה פון יאנאווער רב וואפנער, ווי אויך פון 2 אבער-משגיחים. בעשטענדיגער היגיענישער און פאכמענישער אויפזיכט און האבען זיך מיט זייער גוטען געשמאק און פערדויליכקייט בעריהמט געמאכט. **מצות כשר לפסח.**

מצות ווידענסקע
◆ כשר לפסח ◆

געפאקט אין 2 קילאווע שאכטלען, נעטא 2 קילא

ווי אויך **מצה-מעהל** געבאקען אלעס פון לוקסוסאווע מעהל.

די מצות זענען גאנצע און זעהר שעהן געבאקען בהכשר הרב הגאון ר' מנחם מענדל ראזענפעלד פון דובנא.

קויפט נישט פריהער, ביז איהר וועט נישט בעזוכען מיין געשעפט

◆ **לאגיעווניצקא 1/5** ◆ **מ. טאביאס**

אין די פראנט-געוועלבער פון גינצבורג'ס פלאץ

כשר לפסח!

ווער ס'וויל וויסען פון אנ'עונג יום-טוב זאל בעזוכען מיין

קאלאניאל און **דעליקאטעסן-געשעפט**

איך בעזיץ אויף לאגער:

שאקאלאד, קארמעלען און מארמעלאד

פון פערשידענע פירמעס און די בעסטע סארטען מיט הכשרים, איך בעט אויפמערקזאם צו זיין אויף די בעריהמטע **טעע „לוקסוסאווע"** מיט איהר פיי-נעם ארמאט

ליטווישע און מאנישעווישעם מצות

כשר לפסח! — בילינגסטע פרייזען!

A. ORNER, Zielona 33, tel. 210-04

בעמערקונג: יעדע בעשטעלונג אפילו טעלעפאנישע ווערט געשיקט אהיים

נוצט אויס די געלעגענהייט!

קויפט וויין און מעהד כשר לפסח נור ביי דער 1-טער סוועלע אין דער לאנג-בעוואוסטער וויין- און מעהד-פאבריק

„מאלווין" צעגעלניאנא 36 אין הויף
אדער אין וויין-האנדעל פאלודניאווא 5

וואו איהר בעקומט אויך פערשידענע

אונגאר-וויין, כרמל, שפריט און ליקער של פסח

די בעסטע סחורה! צו די בילינגסטע פרייזען!
פאר סוחרים ראבאט! מיט אכטונג **משה אלטער**

צעגעלניאנא 36 — פאלודניאווא 5

וויכטיג נייעס!
פערקויף
פון פערשידענע בוימוואלענע רעשטלעך פאפעלין, באטיסט, לייווענד, מושלין, נאנסוק א. אז. וו. אויף מעטער און אויף וואג צו קאנקורענץ-פרייזען

מ. לאנדסבערג
לאדז, ציגעל-גאס 59, פראנט, 1. שט.

אכטונג,
דרוקעריי-בעזיצער!
א געניצטער פוילישער רעגאל, ווי אויך א ליניען-קאסטען אין גוטען צושטאנד, ווערט געזוכט. אפערטען אין אדמיני. פון דער צייטונג פאר „רעגאל".

א טיכטיגע
שיך-פערקויפערין
קען זיך מעלדען פון זאפארט אין שיך-געשעפט פירמע **אדערבערג,** פיעטריקאווער 17.

2028

ביליג מאשין-מצות
ליטווישע, פינסקער, פוזנער און אמעריקאנער

צו 24 זל. א פוד

און פערשידענע סארטען **מצה-מעהל** צו ביליגע פרייזען, צו בעקומען נאר אין דער מלעטשארניע ביי **יצחק הערש בלימבוים**

פאלודניאווא 9.

אכטונג
צייטונג-פערקויפער
היינט, זונטאג פון 6 אוונד ביז 8 זאל יע-דער מיטגליד קומען אין פעראיין אריין, שפעטער וועט זיין געשלאסען.

די פערוואלטונג

Dr. med. H. KRAUSKOPF
אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען
וואוינט יעצט
זגערזשער, 15 טעל. 113-47
נעהמט אן פון 4 ביז 7 אוונד.

טעאטער „ארט" זאכאדניא 43
2 גרויסע פארלעזונגען
פון בעריהמטען דיכטער
ז. סעגאלאוויטש
דאנערשטאג, דעם ערשטען טאג פסח, 2 אפריל, 3.30 נאכמ. וועט דער דיכטער לעזען א. ד. ט.:

„דיכטער, קריטיקער און לעזער"
(אונזער ליטערארישער בארג-אראפ)

פרייטאג, דעם 2-טען טאג פסח, 3 אפריל, 3.30 נאכמ. א. ד. ט.

„שמענדריק-אסימילאציע"

בילעטען צו בעקומען אין דער קאסע פון „ארט".

ווארנונג
אזוי ווי ס'געהען ארום פערזאנען און פערופען זיך אויף אונזער פער-איין, בעטענדיג אין פילאנטראפישע אינסטיטוציעס שטיצע אויף פסח פאר א פאר הונדערט ארימע קליינהענדלער, מאכען מיר בעקאנט, אז מיר האבען קיינעם נישט צו אזא צוועק בעפולמעכטיגט. מיר בעטען די פערזאנען צו פערהאלטען און איבערגעבען דער פאליציי.

צענטראלער קליינהענדלער-פעראיין, פאמארסקא 15

אכטונג, ליטווישע מצות!
דערמיט מאך איך בעקאנט דעם ג' פובליקום, אז איך האב דערהאלטען א פרישען טראנספארט

ליטווישע מצות
און פערקויף צו קאנקורענץ-פרייזען.
קומט און איבערצייגט אייך. מצה-געשעפט
קאשטשעלנא 6 פראנט געוועלב

8302

כשר לחג הפסח! — כשר לחג הפסח!

די בעוואוסטע וויין-האנדלונג
מ. ליפסקער, צעגעלניאנא 41
טעל. 190-46

דערמיט מאך איך בעקאנט מיין ג' קונדשאפט, אז מיין וויין-געשעפט איז פערזעהן מיט א גרויסען אויסוואהל פון פערשידענע ווייגען פון אייגענער פאבריקס-אויסארבייטונג

ראזינען-וויין און עכטע פיינעם **אונגאר-וויין כשר לחג הפסח**

אויך **שפירט,** ליקערען, קאניאק, מעהד און **כרמל-וויין**

אלעס צו קאנקורענץ-פרייזען! קומט און איבערצייגט אייך! רעעלע בעהאנדלונג!

צוליב רעקלאמע גיב איך ארויס פאר 1,50 ריינעם ראדזינען-וויין

אויף פערלאנג פון די ג' קונדען ווערען די בעשטעלונגען אבגעשיקט אהיים

מיט אכטונג

מ. ליפסקער, צעגעלניאנא 41, טעל. 190-46

מארשאל פילסודסקי קומט היינט קיין ווארשא

איז דער רעגירונג זאלן פארקומען ענדערונגען

ווארשא, 28. (טעלעפאניש). די קאנטר-טארפעדא שיף, וועלכע האט געבראכט דעם מאר-שאל פילסודסקי קיין שערבורג, איז שוין אפגע-פאהרען אינאיינעם מיט דעם מארשאל אין ווייטער-דיגען וועג קיין פוילען, מען רעכענט, אז מארשאל פילסודסקי וועט דעם ערשטען אפריל אנקומען קיין גדיניע, פון וואנען ער וועט ווייטער פאהרען מ'ט דער באהן קיין ווארשא. אויף צו בעגעגענען דעם מארשאל וועלען ארויספאהרען קיין גדיניע די רע-גירונג און די קלובען פון ב-ב. אין סיים און אין סענאט. ב

ווארשא, 28. (טעלעפאניש) אין צוזאמענ-האנג מיט דעם פארשטעהענדיגען צוריקקומען פון מארשאל פילסודסקי האבען זיך ווידער פארשטארקט די קלאנגען וועגען א רעקאנסטרוקציע פון דער רעגירונג. צום ווארט זאלען קומען די קענער פון די ווירטשאפטליכע ענינים מיט דעם מיניסטער מא-טושעווסקי בראש, וועלכען מ'בעטראכט אלס דעם קינפטיגען פרעמיער. מ'שמועסט אויך וועגען דעם געוו. מיניסטער קוויאטקאווסקי, אז ער זאל צוריק איבערנעהמען איינעם פון די ווירטשאפטליכע רע-סארטען.

ווארשא, 28. (טעלעפאניש פון אונזער קאר-רעספאנדענט). היינט 10 ביינאכט איז אין א ספע-ציעלען צוג ארויסגעפאהרען קיין גדיניע די פרוי פון מארשאל פילסודסקי, מיט זיינע 2 טעכטערלעך; ס'איז ארויסגעפאהרען כמעט די גאנצע רעגירונג כדי מקבל פנים צו זיין פילסודסקין.

די שיף „וויכער" קומט מארגען בייטאג קיין גדיניע.

מען ריכט זיך, אז מארשאל פילסודסקי וועט נאך מארגען אוועגד אדער מאנטאג פריה זיין אין ווארשא.

צענטראליזאציע פון דער קאמוניסטישער בעוועגונג אין פוילען

ריגע. 28 (ספ. טעל.) אויף א זיצונג פון דער עקזעקוטיווע פון קאמיניסטישען אינטערנא-ציאנאל איז בעהאנדעלט געווארען די פראגע וועגען דער קאמוניסטישער בעוועגונג אין פוילען. די פארשטעהער פון דער פוילישער קאמ. פארטיי האבען אנגעוויזען אויף דער וויטשווענדיגקייט ביים איצטיגען מאמענט צו צענטראליזירען די בעוועגונג און נאך א לענגערער דיסקוסיע איז דעריבער בע-שלאסען געווארען צו ליקווידירען די קאמ. פארטיי פון מערב-אוקראינע.

די דעלעגאטען פון דער פוילישער קאמ. פארטיי האבען אויך אנגעוויזען, אז אין די אינ-טערעסען פון דער קאמ. רעוואלוציע ליגט אפצו-היטען די ביזאיצטיגע גרעניצען פון פוילען. ביז איצט האט געהערשט די אנשויאונג, אז אין פאל פון א רעוואלוציע דארף זיך מערב-אוקראינע פער-אייניגען מיט אוקראינע. לויט דער נייער שטע-לונג פון קאמאינטערן דארף פוילען אויך אין פאל פון אנ'איבערקעהרעניש בלייבען אין די איצטיגע גרעניצען.

פארשלאגען פון דער ווארשא-ווער „אגודה"

מ'זאל אויסשטרייכען פון די וועהלער-ליסטע עהרליכ'ן זרבבל'ען און לעווי'ן

ווארשא, 28 (טעלעפאניש) היינט אין אוונד איז פארגעקומען א זיצונג פון דער וואהל-קאמיסיע ביי דער ווארשאווער קהלה. ס'זענען גע-ווארען בעטראכט די בריף, וואס די אגודה'סטען האבען אריינגעטראגען, אז מ'זאל אויסשטרייכען פון די וועהלער-ליסטעס צו דער קהלה: עהרליכ'ן פון „בונד" און זרבבל'ען און לעוו'ן פון פועלי ציון. די קאמיסיע האט די פארשלאגען אפגעווארפען.

א נייער סענסאציאנעלער ראמאן הויבט זיך אן צו דרוקן ערב פסח אין נייעם פאלקסבלאט

פוילישע רעגירונג טוט אלץ

כדי צו פערבעסערן די יודישע לאגע אין לאנד

געשפרעך פון וויצע-אויסערן-מיניסטער מיט יט"א-דירעקטאר

ווארשא, 28. (יט"א טעלעגראפיש). דער ווי-צע אויסערן-מיניסטער בעק האט אויפגענומען דעם גענעראל-דירעקטאר פון יט"א ד"ר לאנדוי, און מיט איהם געהאט א לענגערען געשפרעך, וועגען דער לאגע פון די יודען אין פוילען. מיניסטער בעק האט ערקלערט, אז די רעגירונג שטרעבט צו דערגריי-כען די הערצליכסטע פערבינדונג מיט'ן יודישען פאלק. אין הסכם מיט דער אלטער פוילישער טראדיציע שטרעבט די רעגירונג איינצושטעלען פריינדליכסטע בעציהונגען מיט די יודען. אין קיין שום לאנד האט בנוגע יודען נישט ארויסגעוויזען אזוי פיל גינסטיגקייט, ווי פוילען. דער אנטיסעמי-טיזם איז פרעמד דעם פוילישען פאלקס-כאראקטער און ער האט אין פוילען קיינמאל נישט געלעגט קיין טיפע ווארצלען. די סימפטאמען פון יודענפיינדליכ-קייט, וועלכע געוויסע קרייזען פערשפרייטען בעמיהט זיך די רעגירונג צו אויסווארצלען.

אפשטעלענדיג זיך אויפ'ן ווירטשאפטליכען קריזיס, וועלכער האט אויך טיף געטראפען די יו-דען, האט דער מיניסטער ערקלערט, אז די רעגי-רונג איז בעזארגט צו בעזייטיגען די סיבות און אויסצובעסערען די לאגע פון די וואס לײדען פון איהם.

די רעגירונג בעקעמפט אויך דעם פסיכאלאגי-שען אנטיסעמיטיזם. זי האט אפגעשאפט די צארי-שע בעגרענצונגען, און טוט אלץ, וואס איז מעג-ליך, כדי צו פערבעסערען די לאגע פון די יודען אין פוילען.

יודישע הילף פון אמעריקא

פאר אומגליקליכע יודען אין איירא פא

ניו-יארק, 28 (י.ט.א. טעלעגראפיש) דא איז געשלאסען געווארען די קאנפערענץ פון „דזשאינט", וועלכע איז בעוועגן דער אנהויב פונ'ם 10 און א האלב מיליאן דריווו פאר די יודען אין מזרח איירא פע. ס'איז אויסגעוועלט געווארען א לייטענדער ראט פון 50 פערזאן און א דירעק-טאריום פון 48 פערזאן.

בעת דער דיסקוסיע איז אפט מאל אנגע-וויזען געווארען, אז טראץ דער שווערער ווירט-שאפטליכער לאגע אין אמעריקא מוזען געמאכט ווערען די גרעסטע אנשטרענגונגען כדי צו הילף צו קומען די יודען אין איירא פע.

אויסערארדענטליכע סעסיע פון סיים

ווארשא, 28 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אין די פאליטישע קרייזען האלט מען ווייטער פאר זעהר אקטועל די פראגע וועגען צוזאמענרופען אנ'אויסערארדענטליכע סעסיע פון סיים. די סעסיע וועט זיך פערנעמען מיט דער רעוויזיע פון דער קאנסטיטוציע און מיט א רייה אנדערע ווירטשאפטליכע געזעץ-פראיעקטען. באלד ווי די פראגע פון דער קאנסטיטוציע וועט ווערען ערלע-דיגט, וועט ווערען אקטועל דער ענין פון א נייער וואהל-ארדינאציע צום סיים און סענאט. די אוי-סערארדענטליכע סעסיע זאל צונויפגערופען ווערען אינמיטען מאי.

פוילען בעקומט 8 מיליאן דאלאר

ווארשא, 28 (טעלעפאניש). דעם 31-טען מערץ וועט פוילען בעקומען די ערשטע ראטע אויף דער הלואה פון שוועבעלך-מאנאפאל אין דער הויך פון 8 מיליאן דאלאר. באלד ווי דאס געלד וועט אנקומען, וועט דער פינאנץ-מיניסטער מאטושעווסקי צושטעלען א גענויעם פלאן, ווי אזוי די דערהאלטענע סומע אויסצוגעבען אין די ראהמען פון די אננעגומענע געזעצען.

פרעז. הינדענבורגס דעקרעט

וועגען אפשאפען א גאנצע רייה פריי-הייטען איז דער דייטשער קאנסטיטוציע

בערלין, 28 (ספ. טעל.) פרעזידענט הינ-דענבורג האט אויפ'ן סמך פון ארטיקעל 48 פון דער קאנסטיטוציע ארויסגעגעבען א דעקרעט, וועלכער שאפט אפ א גאנצע רייה פרייהייטען אין לאנד. אזוי, למשל, וועט מען וועגען פערזאמלונגען פריהער מוזען מעלדען אין דער פאליציי.

דער דעקרעט איז א פועל יוצא פון די לעצ-טע געשעהענישען אין לאנד, ובפרט געגען דער קאמוניסטישער אנטי חגאות-אויסטרעטונגען.

36,000 דערהרג'עטע

אויף די גאסען פון שאנכאי

לאנדאן, 28 (ספ. טעל.) לויט ידיעות פון שאנכאי האט מען דארט אויף די גאסען פון שטאט אין משך פון דעם פערגאנגענעם יאהר אויפגעקלי-בען 36 000 דערהרג'עטע מענשען, צווישען זיי נישט ווייניגער פאר 34 000 קינדער.

רעיעל, גוט און ביליג קויפט מען נור
אין דער בעוואוסטער ווינהאנדלונג
ע. שיקיער, לאדז
פולנאצנא 1 № טעל. 107-84
דאס איז די עלטסטע פירמע אין לאדז, וואס עקזיסטירט זייט דעם יאהר 1865 און איז דורך איהר רעיעלע בעהאנדלונג דער געהרטער קונדשאפט זעהר גוט בעקאנט.
די פרייזען זענען שטארק ערמעסיגט.
איין פלאש ווײן פון 1.40 זל. אן | אלע סארטען כרמל-וויין אב 12% ראבאט
און קאניאכו, דיינער האניג-מעהד ווי אויך אין דא מעהד אויף לאגער פון מי חמה פאר די
די פיינסטע ליקערען, עכטער שליוואוויץ, שפריט של פסח
אלעס כשר לפסח! אלעס כשר לפסח!

מעהד און וויין של פסח
עמפפעהלט צו די ביליגסטע פרייזען און בעסטע קוואליטעט
די עלטעסטע לאדזער וויין- און מעהד-פאבריק
ש. ווישליצקי פיעטריקאווער 10
אין הויף
פאר פילאנטראפישע פעראיינען און ארויסטרעגער גרויסער ראבאט.
בכדי אויסצומיידען מיסברויכען בעמערקען מיר, אז די ביליגסטע סארטע מעהד איז געזיגעלט מיט ווייסען לאק, די בעסערע מיט רויטען און די בעסטע מיט גרינעם.

וויין, מעהד, שפריט של פסח!
דערמיט מאך מיר בעקאנט, אז צוליב'ן הערשענדען קריזיס האבען מיר פערקלענערט אלע פרייזען, נעמליך:
א פלאש גוטען ראדזינער-וויין נור 1.50 זל.
א פלעשעל שפירט של פסח 96-ער נור 2 זל.
אויך אלטען אונגאר-וויין און מעהד צו זעהר ביליגע פרייזען.
צו בעקומען ביי דער אלטער בעקאנטער פירמע
מ. ליפעל, אלטער מארק 8
טעלעפאן 103-58

„VIENPOL" נור פון דער פירמע
FABRYKA GIĘTYCH MEBLI
„VIENPOL"
Zawadzka 5, tel. 191-20
פערלאנגט ווינער מעבעל
גאראנטירט מיט איהר שטארקייט און דויערהאפטיקייט
צו בעקומען אין אלע מעבעל-געשעפטען
פאבריקס-לאגער אויף: זאוואדזקא 5

עקסעלענץ יוסף נבון בעי

פון לעבען פון א יודיש-טערקישען דיפלאמאט

אין א רוהיגען צימער, אין איינעם פון די ערשטע פאריזער האטעלען ארום דער אפערע, געפינט ער זיך היינט. דוקא דא, אין מיטען דעם רוישיגען לעבען אין צענטער פון אייראפא, אין סאמע הארץ פון דעם טומעלדיגען פאריז, האט ער געפונען דעם בעסטען פלאץ זיך אפצורוהען.

עס זאגט זיך גאר אזוי אפצורוהען, ווייל דורך די צוויי יאהר, וואס איך האב געהאט די געלעגענהייט זיך נעהנטער צוצוקוקען צו דעם לעבען פון באראן יוסף נבון, האב איך איהם נישט געזעהן רוהען. פון 9 א זייגער אין דער פריה ביז 12 א זייגער נאך האלבער נאכט און אמאל נאך שפעטער, נעמט ער אויף זיינע בעזוכער, וועלכע זענען אזוי פערשידענארטיג ווי זיין אייגען לעבען, וואס איז א קייט פון פאסירונגען.

אין יענער גרויסער אלטער צייט פון דער הערשאפט פון די סולטאנען און פאשאס אין דער אלטער גרויסער אטאמאנישער אימפעריע, פון יענער גוטער אלטער צייט ווען די טערקיי איז געווען דאס לאנד פון אומבעשרענקטע מעגליכקייטען פאר יעדען מענש מיט א גוטען קאפ אויף די פלייצעס און אביסעל געלט אין קעשענע.

איך וויל זיך אבער דא נישט פערגאלאפירען, איך וויל ליבער פרובירען צו געבען דערווייל אין ערשטען ארטיקעל א הקדמה צו די פאלגענדע ארטיקלען, וועלכע וועלען ארומנעהמען א טייל פון דעם אינטערעסאנטען פארברייכען לעבען פון יוסף נבון בעי.

אליין אזוי צו זאגען אנ'ארעליגער און א דיפלאמאט פון דער „אלטער גווארדיע", געפינט איהר אבער נישט אין איהם קיין שפור פון יענעם „סנאביזם", פון יענער שטייפקייט, וועלכע שייגט זיך אלס א מין זעלבסטפערשטענדליכקייט ביי מענשען פון די הויכע פענסטער. מיט דער זעלבער העפליכקייט, כ'וואלט באלד זאגען ווארימקייט, נעמט ער אויף א שמש, וועלכער קומט ביי איהם אפנעהמען א נדבה פאר דער שוהל, און אט פונקט אזוי נעמט ער אויף א פארשטעהער אדער סתם א חשוב'ן גאסט. איהר דערשפירט זיך באלד גאר היימיש אין זיין עלעגאנטען אפארטאמענט — די העפליכקייט פון אנ'אייראפעער מיט דער גאסט-פריינדליכקייט פון דעם עכטען מורח-מענש, דעם „אריענטאלער" זענען אין דעם דאזיגען געמיטליכען זקן הארמאניש פעראייניגט.

אין די אוועגטען טרעפט איהר איהם, אין דער „לאבי" פון זיין האטעל, זיצענדיג ביי א טישעל ארומגערינגעלט פון גוטע פריינט און בע־קאנטע, פיהרענדיג א שמועס אין עטליכע שפראכען מיטאמאל, זשעסטיקולירענדיג דערביי מיט די הענט גאר יודישליך... איהר קלאפט אן אין דער פריה אין זיין טיר, קומט ער ארויס א שמייכלדיגער, אמאל נאך אנגעטאן אין טלית. — ברוך הבא, אנטרעי מיל וואו פלע... אויב איהר שטערט איהם? ניין, חס ושלום. — אפשר וואלט איהר ארייננאפען א פריהשטיק צוזאמען מיט איהם? ס'איז כשר... — וואס, איהר ווילט נישט? דאן ווערט ער זיך פיהלען בעליידיגט...

נאר פרובירט איהם נישט רופען „עקסעלענץ" אדער אנ'אנדער טיטול — פאר דעם איז ער אויך אייך שטארק אין כעס. „סיניאר נבון" — אט אזוי רופט מען איהם גלייך נאך דער ערשטער בעקאנטשאפט. מאכט איהר א בעוועגונג ארויסצונעהמען א ציגארעט פון טאש, דערכאפט ער גלייך אייער בעוועגונג און ער איז שוין ביי זיין ביורא, מיט זיין האלב איינגעבויגענער פיגור שטעהט ער נעבען אייך מיט דעם שאכטעל ציגארעטען אין האנט. צי איהר ווילט צי איהר ווילט נישט, מוזט איהר זיך לאזען בעדינען פון איהם — ער האט פיינט, אז מ'איז שטייף און נישט היימיש ביי איהם...

סיניאר נבון האט א סך צו דערצעהלען און אלעס, וואס ער פאדערט ביי זיין בעזוכער איז אויפמערקזאמקייט. און ווען נבון בעי נעמט דער־צעהלען, זענען ביי איהם די אויגען פערחלום'טע, ער שווימט אוועק ווייט אין זיין פערגאנגענהייט, וועלכע דערגרייכט ביז אין די מיטעל־יאהרען פון פעריגען יאהרהונדערט...

יוסף נבון בעי איז אליין א געבוירענער אין ירושלים, ביי אנ'אלט פארנעהמער, מיוחס'דיגער ספרדישער משפחה. אין יענער צייט האבען אנגע־הויבען איינצעוואנדערען די אשכנזים אין ארץ־ישראל אין. א גרעסערער צאהל. זיין פאטער אליין א פראקטישער און קלוגער יוד, האט שוין דעמאלס איינגעזעהען, אז די קומענדיגע יאהרען וועלען די אשכנזים בילדען אין ירושלים און בכלל אין ארץ־ישראל א מעהרהייט און האט אין געגענזאץ צו זייער „אתה בחרתנו'דיגער" שטימונג, וואס האט דעמאלס נאך געהערשט אין די אלט ספרדישע משפחות, געגעבען זיין זוהן א געמישטע דערצי־הונג, אין צוזאמען מיט דער ספרדישער שפראך „לאדינא" אדער שפאניאליש, האט ער זיין זוהן אלס ערשטער ספרדי אויך געלערנט פשוט יודיש. דער הויפט־לימוד איז דעמאלס נאטירליך געווען העברעאיש און גמרא לויט'ן אלטען שטייגער, אבער יודיש — דאס איז געווען ממש א רעוואלו־ציאנערער שריט, דעמאלס, מיט 70 יאהר צוריק, ווען ספרדים האבען געהאלטען פאר א פחיתות־הכבוד זיך משדך צו זיין מיט א אשכנזי, דעמאלס ווען קיין ספרדי האט נישט פערגעסען נעבען זיין אונטערשריפט צוצוגעבען די צוויי אותיות ס"ט, וואס בעדייטען ספרדי טהור, א ריינער ספרדי, ד. ה. גאך בעסער זיך אויסגעדרוקט נישט קיין פערמישטער מיט אשכנזים. און אונזער יוסף נבון בעי האט נאך די אלע שטורמישע יאהרען פון זיין פאליטישער קאריערע, נאכדעם ווי ער האט בעקומען פון סולטאן דעם טיטול בעי (באראן), נישט פערגעסען די יודישע שפראך און רעדט נאך היינט א ליטווישען יודיש, ווי מען הערט נאך היינט אין די אלטע ירושלים'ער קווארטאלען דאס אינטערעסאנטסטע דערביי זענען די פערשי־דענע אויסדרוקען, וואס מ'האט צו יענער צייט בענוצט אין דער שפראך, פון וועלכע מיר האבען היינט קיין בעגריף נישט, זענען ביי נבון בעי פערבליבען אפגעהיט, און רעדענדיג מיט איהם בלייבט איהר א ווייל שטעהן; וואס האט ער בעזאגט? אדער: וואס מיינט ער דערמיט? פאר די עטליכע און פערציג יאהר, וואס נבון בעי איז אוועק פון ארץ־ישראל, האט ער עס אויף איין טאג נישט פערגעסען. קיין בעסערע טעמע ווי ארץ־ישראל געפינט ער נישט און דאס מיינט נישט בלויז רייד. אנגעהויבען פון דער גרינדונג פון דער ערשטער לאנדווירטשאפטליכער שולע „מקוה־ישראל" און מיט'ן בוי פון דער ערשטער אייזענ־באהן אין ארץ־ישראל איז דאס אלע מאל געווען פערבונדען מיט נבון בעי. אויך איצט, אויף דער עלטער, טראגט ער זיך ארום מיט פראיעקטען און פלענער, אלץ אויף זיין אייגענארטיגען שטייגער און מיר וועלען נאך האבען די געלעגענהייט אין די ווייטערע ארטיקלען דערפון צו רעדען בשעת מיר וועלען דא פערעפענטליכען א טייל פון זיין אינטערעסאנטער קארעספאנדענץ וועלכע הויבט זיך אן נאך פאר דער ביל"ו־בעוועגונג.

אלס שטאטסמאן איז נבון בעי א צייט לאנג געווען פרעזידענט פון דער אינטערנאציאנאלער „ליגע פון שלום" — א אינסטיטוציע מיט אומגע־פעהר אזעלכע שטרעבונגען ווי דער היינטיגער פעלקערבונד, מען קען זאגען — א פארגענגערין פון דעם פעלקערבונד.

צ. ה. וואקסמאן.

יין כשר לפסח

גוט און געשמאק איז נאר אין געשעפט „צענטראוויז"

פיעטריקאווער 39, טעל. 212-41.

לאדזער יודישער קאמעראל-טעאטער

ביילער

„ארט"

אין ווייטען זאל „מאנטיפעל" זאכאדניא 43.

קינסטלערישער לייטער: מ. בראדערזאן.

לעצטער טאג פון 5-טען פראגראם!

היינט, זונטאג — 1 פארשטעלונג אנהויב 9.45 אווענד

א. נ. „יום-טוב אינדערוואכן"

אין 2 טיילען, 12 נומערן

אין פראגראם:

1) געטרייע ליבע; 2) שפאניאלא; 3) מריה־ליגע; 4) קאטארינקע; 5) א תפלה; 6) בלאטע יאמען; 7) שנעלע בעלי־מלאכות; 8) הינ־טער די קוליסען; 9) פראים סמיט און סיידי קנעפל; 10) מאנאלאג; 11) אויף דער גאלעריע; 12) ס'גייט שוין ווערען גוט.

טעקסטען: משה בראדערזאן, משה נאדיר, און מ. נאדעלמאן.

מוזיק: ה. רובין און א. בענעלמאן.

דעקאראציעס און קאסטיומען: י. ברוינער.

טענץ און פלאסטיק: ז. קרושובנא און ס. עלפערן.

רעזשי: דזשיגאן—שומאכער.

מוזיק-לייטער—ה. רובין. פאמפ — ה. בראקט

קאנפערענסיער — דור קאנאנאוויער.

ליכט-עפעקטען: יעראז. בינע-אינספעקטאר: ט. קאן

אנסאמבל לויט א.ב. פריוען: זיסעלע גירל, מרים דזלסקא, לאלא זילבערמאן, שיינע מרים. משה פעטערמאן. מענער: ח. אלטמאן, שמואל גאלדשטיין, שמעון דזשיגאן, מאטל קאן, יעקב ריינגלאס, ישראל שומאכער, יוסף שיפער

בילעטען צו בעקומען ביי דער קאסע פון 5 א זייגער נאכט טאג אן.

דער מאהלער האט דעם בילד נישט אויסגעטראכט

(ערצעהלונג)

פון ש. רוסינאוו.

פאריז קאכט ווי אין א קעסעל, וואו מען געהט, וואו מען שטעהט זעהט מען רעדלעך מענ־שען, און אלע רעדען און אלע אמפערען זיך, און עס קערט זיך א וועלט!

וואס איז אזוינס געשעהן? א סענסאציאנעלער גט-פראצעס? א פאליטישער ספעקטאקל? א קריעג פון ווערט-פאפירען? ניין! ווארים די מענ־שען געהן פערביי די דיקע ווענט פון די גריכט־הייזער, דעם פארלאמענט און די בערזע; זיי אלע ציהען זיך אין איין ריכטונג — צום פאריזער קונסט-סאלאן!

דארטען, אין איינע פון די צימערען, אין געהאנגען א בילד, וואס האט פארגעשטעלט אין פולען לעבענס-גרויס צוויי פיגורען: „אנ'אפאשע", אנ'אויסוואורף, א גענגסטער פון דער פאריזער אונ־טער וועלט, און זיין געליבטע, א בילד-שעהנע מיידעל מיט זעלביגען אפפאל פון דער געזעל־שאפט.

דאס בילד האט געטראגען אנ'אויפשריפט „קרבנות פון ליידענשאפט" און געוויזען אין העלע פארבען א גראנגעל, א קאמף אויף לעבען און טויט, צווישען דעם „אפאשע" און זיין קרבן. דער „אפאשע", א קליינער, דארער נפש, מיט מוס־קולען שטייפע ווי הארטע שטיקער שטריק, האט זיך ארויפגעווארפען אויף דער יונגער מיידעל ווי א ווילדע חיה און איהר געשטיקט און געווארגען מיט אלע כוחות, די קנאכען פון זיינע ביינערדיגע פינגער האבען זיך איינגעגעסען אין איהר ווייכען האלז און זיך דארט געבראכען אלץ טיפער און טיפער.

איהר פנים האט מען נישט געקענט זעהן, ווייל זיין קאפ האט איהר פנים איינגעגעצען פער־שטעלט. אבער די אגאניע פון טויט, די שרעק־ליכע יסורים פון דער גסיסה, האט זיך אפגעשפי־געלט אין די קאנוואלסיעס פון איהר קערפער, וואס האט זיך געצאפעלט און געדרעהט ווי א שלאנג.

א מאטער גרין-ווייסער שיין פון עלעקטרי־שען לאמפעל האט בעלויכטען דעם צוקרימטען פנים פון דעם מערדער, פון וועמענס אויגען ס'האט בען געשפריצט פונקען פייער, אין הינטער גרונט האט זיך געזעהן די פיטקייט פון אטעליע, דעם ארימען ארבייטס-צימער פון מאלער. דער הילצער־נער פלאר איז געווען הויל, אהן א ברעקעל טעפיך אדער מעבעל.

דער מיידעל'ס לאנגע האר זענען געווען צו־ווארפען ווי גאלדענע סופאס איבער איהר רא־זעווען לייב און גאר פערטרוויי צוגעדעקט איהר נאקעטען קערפער. איין קוק אויף איהם איז געווען גענוג צו ערקלערען פאר וואס א מענש איז דא געווען גרייט צו בעגעהן א מארד. צוקוקער האבען מיט א פערכאפטען אטעם בעטראכט איהרע בריסט, וועלכע האבען זיך ממש געהויבען ארויף און אראפ מיט איהר יעדען אטעם-צוג.

דער געדראנג ארום דעם בילד איז געווען אזוי גרויס, אז די דירעקטארען האבען געמוזט אנשטעלען וועכטער, אז מענשען זאלען נישט צו־לאזען פערווייל ארום דעם בילד, כדי צו געבען א געלעגענהייט אנדערע אנצוקוקען דעם בילד.

צווישען די בעזוכער האבען זיך אויסגע־מישט די אריסטאקראטען און די פראסטע מענ־שען; די סמעטענע פון דער געזעלשאפט און דער אפגרונט.

מבינים האבען דאס בילד פערגליכען מיט די בעסטע ארבייטען פון דעם סקולפטאר ראדין, וועלכער האט געהאלטען צעהנדליגע מאדעלען און זיי געלאזט ארומגעהן נאקעט איבער זיין סטודיא, כדי ער זאל זיי קענען אויסכאפען אין נאטירליכע און נישט געקינסטעלטע פאזעס.

און דא איז גאר געקומען אנ'אומבעקאנטער מאהלער, וואס איין גאט ווייסט ווער ער איז, פון וואנען ער שטאמט, און מאהלט אזא בילד, וואס איז די סאמע עכטקייט און נאטירליכקייט אליין. דאס בילד לאזט נישט איבער קיין ספק, אז ער אליין, דער קינסטלער, איז געווען בשעת מעשה און מיט זיינע אייגענע אויגען צוגעזעהן דעם מארד. אנדערש קען גאר נישט געמאלט זיין, אז דאס בילד זאל ארויסקומען אזוי עכט, אזוי נא־טירליך.

נישט איין בעאבאכטער האט ביי זיך בא־טראכט, דאס ווען ער בעזוכט דעם מאהלער'ס סטודיא, וועט ער דארט זיכער געפינען דעם קער־פער פון דער ריינצענדער שעהנהייט. ווער איז, אלזא, דער מאהלער פון „די קרבנות פון ליידענ־שאפט"? יעדער האט א קוק געטאן אויף דעם אונ־טערשריפט, אבער דער נאמען „ארמאנד" האט פאר קיינעם קיין שום בעדייטונג נישט געהאט. פאר קיינעם נישט אויסער מיר. איך בין מיט אר־מאנד'ן געווען בעפריינדעט זייט יאהרען. ער איז געווען אנ'ארימער מאהלער, איינע פון יענע טוי־זענטער קינסטלער, וואס מוטשען זיך אפ א גאנ־צען לעבען צו געווינען אנערקענונג און קענען דאס נישט דערגרייכען.

איך בין אוועק אין זיין סטודיא. ער איז דארט נישט געווען. אבער איך האב שוין געוואוסט אין וועלכע פלעצער מען דארף איהם זוכען און האב איהם געפונען. ער איז געווען אין אנ'ארימע שענק און דארט, ביי א טישעל, איינער אליין, געזופט, ביטערע גלעזער ביר.

— ארמאנד! — האב איך אויסגעשריגען, דערזעהענדיג איהם — וואס טוסטו דא אין די הינטער-גאסען? דיין פלאץ איז איצט אין די גע־הויבענער קאפע-הייזער, ארומגערינגעלט מיט צעהנ־דליגע פערעהרער. הער אויף צו זופען דאס ביי־טערע ביר און נעהם זיך טרינקען די טייערסטע שאמפאניער. דיין אבוועזענהייט דארף איצט בע־צירען די שענסטע סאלאנען פון פאריז. קום מיט מיר!

אבער ארמאנד איז געבליבען זיצען אין זיין פריהערדיגע פאזע, ווי פערגליווערט און ווייטער געזופט דאס ביר.

— לאז מיך צופרידען, ליבער פריינד! דאס פרייד פון לעבען געהערט מיר מעהר נישט. איך בין פער'משפט צום טויט. מארגען, איבערמארגען וועסטו שטעהן מיט אנ'איינגעבויגענעם קאפ ביי מיין קבר.

— וואס איז דאס פאר א רייד, ארמאנד? איך פערשטעה נישט, וואס דו פלאפלסט! איך האב געהערט, אז צוויי אמעריקאנער מיליאנערען קריגען זיך שוין פאר דיין בילד און דער פרייז שפייגט פון מינוט צו מינוט. פאר דעם געלד, וואס דאס בילד וועט דיר אריינברענגען, וועסטו דאך קענען לעבען אהן זארג א שעהנע פאר יאהר!

— יא, יא! דאס איז אלץ זעהר פיין. אבער איך בין זיכער, אז איך וועל נישט דערלעבען צו גענוסען פון די אלע גוטע זאכען, וואס דו האסט מיר דא אויסגערעכנט.

דערהערט זיינע רייד, איז מיר איינגעפא־לען א געדאנק, אז ער איז אפשר געריהרט גע־ווארען פון זינען; אז ער האט דעם מארד געזע־העז מיט זיינע אויגען — דאס איז גאר קיין פרא־גע נישט. צי האט ער אמאל נישט געדונגען אנ'אפאשע וואס זאל דעם מארד בעגעהן ביי איהם אין סטודיא, כדי ער זאל דאס קענען מאהלען פון לעבען?

— ארמאנד, האסטו דעם מארד צוגעזעהן מיט דיינע אויגען?

— יא!

— סא וואו איז דער מערדער? און וואס האסטו געטון מיט דעם קערפער פון דעם מיי־דעל?

— ווי איך זעה, ביזטו נייגעריג צו וויסען, ווי אזוי איך בין געקומען צו מאהלען דאס בילד. נו, גוט! ערשטענס לאמיר בעשטעלען נאך א גלאז ביר, און דאן וועל איך דיר אלעס דערצעהלען.

(סוף מארגען).

ניי׳ער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

ניי׳ער פאלקסבלאט

זונטאָג 29 י״א ניסן תרצ״א

מערץ
זון-אויפגאַנג 5.36
זון-אונטערגאַנג 5.51

באנקראטען, פראלאנגאציעס, אויסגלייכס אפמאכען און גלייט-בריף

טעגליכע כראניק פון האנדעלס-געריכט

דאָס האַנדעלס-געריכט האָט ערקלערט פאַר באַנקראָט די פירמע ישראל דוד ריבאָיאָד און ליביש לעווקאָוויטש. די פירמע האָט קיין האַנדעלס-ביכער נישט געפיהרט. די באַנקראָטירטע זענען בעשטימט געוואָרען אונטער פאָליצײ-אױפזיכט.

* * *

די פירמע לאַרענץ און פיאלסק (שטרײך-גאַרן און וויגאָניע-אויסאַרבייטונג (אַנאַ 25) האָט בעקומען אַ פּראָלאָנגאַציע פון די צאָהלונגען אויף 3 חדשים פון 24 מערץ אָן.

* * *

די פירמע ל. טרייסטמאַן, (פּיעטרקאָווער 81) האָט בעקומען אַ פּראָלאָנגאַציע פון די צאָהלונגען, דער ביֹלאַנס פון דער פירמע שליסט זיך מיט דער סומע פון 674,817 זל. די האַנדעלס-קאַמער האָט אַרויסגעגעבען אַ גינסטיגע מיינונג.

* * *

פאַראַיאָהרען אין מערץ איז ערקלערט געוואָרען פאַר באַנקראָט דוד סאַוויצקי (ליפּאָווא 31) אין דעצעמבער האָט ער געשלאָסען מיט די קרעדיטאָרען אנ׳אויסגלייך-אָפּמאַך צו בעצאָהלען 10 פּראָצ. פון די חובות אין 2 יעהרליכע ראַטעס. איינער פון די קרעדיטאָרען האָט אָפּגעגעבען אַנ׳-אָפּאָזיציע. דער ענין איז בעטראַכט געוואָרען אין יאַנואַר און דאָס געריכט האָט דעם פּראָצעס אָפּ-געלעגט. געכטען איז דער פּראָצעס בעטראַכט געוואָרען און נאָכאַמאָל אָפּגעלעגט געוואָרען ביז׳ן 10 אַפּריל.

* * *

ענדע דעצעמבער 1929 י. האָט זיך שלמה בערגער (11 ליסטאָפּאַד 121) געווענדעט אין גע-ריכט, אז מ׳זאָל איהם ערקלערען פאַר באַנקראָט. דער בילאַנס פון דער אונטערנעהמונג האָט זיך געשלאָסען מיט דער סומע פון 106.778 און אַרויסגעוויזען אַ דעפיציט פון 12.712 זל. דאָס געריכט האָט די בקשה אָפּגעוואָרפען. בערגער האָט אָנגעגעבען אנ׳אַפּעלאַציע, דאָס אַפּעלאַציע-געריכט איז די בקשה נאָכגעקומען און האָט בערגערען ערקלערט פאַר באַנקראָט. איצט איז פאָרגעקומען אַ פערזאַמלונג פון די קרעדיטאָרען און זיי זענען אדורכגעקומען צו דערהאַלטען 15 פּראָצ. פון די חובות צאָהלבאַר אין 3 ראַטעס יעדע 9 חדשים. דאָס געריכט האָט דעם אָפּמאַך בעשטעטיגט.

* * *

דאָס געריכט האָט פעסטגעשטעלט דעם טער-מין פון באַנקראָט פון דער פירמע ברידער גרינ-שטיין (בזשעזשינער 76) אויפ׳ן 30 מאי 1930 י. די באַנקראָטירטע האָבען בעקומען אַ גלייט-בריף אויף 3 חדשים און זענען בעשטימט געוואָרען אונטער פּאָליציי-אויפזיכט.

* * *

דער באַנקראָט-טערמין פון דער פירמע ראובן ברייטשטיין, וועלכער איז בעשטימט געוואָ-רען אויף 19 אָקטאָבער 1929 י. איז צוריקגערוקט געוואָרען אויפ׳ן 27 מערץ 1928 י.

* * *

פסחיה זראַמב האָט בעקומען פערלענגערט זיין גלייט-בריף ביז׳ן 20 אַפּריל.

* * *

חיים קאָפּלאָווסקי האָט בעקומען פערלענגערט זיין גלייט-בריף אויף פרישע 2 חדשים.

די יט״א-דירעקטארען אין לאדז

זייער בעזוך אין „נייעם פאלקסבלאט"

דאָנערשטאָג און פרייטאָג האָבען אין לאָדז געווײלט די פאָרשטעהער פון יט״א, גענעראַל-דירעקטאָר ד״ר לאַנדאָ, דירעקטאָר פון לאָנדאָנער ביוראָ ה׳ ב. סמאָלאַר און דירעקטאָר פון וואַרשאָ-ווער ביוראָ ה׳ מ. מאָזעס.

דאָנערשטאָג אין אָוונד איז די דעלעגאַציע אויפגענומען געוואָרען דורך דער פערוואַלטונג פון דער יודישער קהלה, וועלכע איז ספּעציעל צוזאַמענ-גערופען געוואָרען אויף אַ זיצונג צוליב די געסט. די געסט האָט בעגריסט דער קהלה-פּרעזעס ה׳ מינצבערג, וועלכער האָט אָפּגעשאַצט די וויכ-טיגע טעטיגקייט פון דער יודישער טעלעגראַפען-אַגענטור און נאָכדעם האָבען די געסט בעקענט די אָנוועזענדע מיט דער טעטיגקייט און אויפגא-בען פון דער יודישער טעלעגראַפען-אַגענטור. די געסט האָבען בעזוכט אין לאָדז אַ רייהע פּערזענליכ-קייטען און איינציגע אינסטיטוציעס. די טעקסטיל-פאַבריק פון לאָדזער רעטונגס-קאָמיטעט א. אנד.

די דעלעגאַציע איז אויפגענומען געוואָרען דורכ׳ן פּרעזידיום פון רעטונגס-קאָמיטעט. די ה״ה וואַקס, בודזינער און קראַסוצקי האָבען געגעבען אויסשעפענדע ערקלערונגען וועגען די אויפגאַבען און טעטיגקייט פון דער פאַבריק.

פרייטאָג האָבען די געסט בעזוכט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" און אַ לענגערע צייט זיך אונטערגעהאַלטען מיט די מיטאַרבייטער וועגען פערשידענע געזעלשאַפטליכע און פאַך-ענינים.

נאָכמיטאָג האָט די יט״א-דעלעגאַציע פער-לאָזט לאָדז.

א צוגעקלעבטע בארד און איבערגעפארבטע האר

ארעסטירט אין לאדז א לעמבערגער אפעריסט

אין משך פון איינינע יאָהר האָט אין לאָדז געהאַנדעלט דער לעמבערגער סוחר ברונאָ האָפּ-ריכטער, וועלכער פלעגט מאַכען ביי היגע גרעסע-רע פירמען גרויסע קניות און רעיעל געדעקט זיינע פערפליכטונגען. לעצטענס פלעגט ער שוין נישט קויפען פאַר מזומן, נאָר בלויז פאַר וועקסלען, ווייל די היגע פירמען האָבען צו איהם שוין געהאַט צו-טרוי. אָט דעם דאָזיגען צוטרוי האָט ברונאָ אויס-גענוצט און האָט געלאָזען אין פּראָטעסט פאַר העכער 30,000 זל. וועקסלען און אליין איז ער נעלם געוואָרען.

די געליטענע האָבען דאַן מודיע געווען דער פּאָליציי, וועלכע האָט פונאַנדערגעשיקט געגען איהם שטעק-בריף.

פרייטאָג האָבען געהיים-אַגענטען בעמערקט אין דער דריטער קלאַס פון דער פאַבריק-באַהן-סטאַציע אַ פערדעכטיגען פּערזאָן און ביים אויס-לעגיטימירען האָט יענער געוויזען אַ פּאַס אויפ׳ן נאָמען פון אַטאָ מינסטער. דער פערדעכטיגער איז פונדעסטוועגען אַרעסטירט געוואָרען און אין אויס-פאָרשונגס-אַמט האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז די באָרד איז ביים אַרעסטירטען צוגעקלעבט און די האָר זענען ביי איהם צוגעפאַרבט. אַ חוץ דעם האָט זיך באַלד אויך אַרויסגעוויזען, אַז דער אַרעס-טירטער איז דער געזוכטער ברונאָ האָפּריכטער.

דער אַפּעריסט איז, פערשטעהט זיך, געבליבען אין אַרעסט.

פסח-אקציע פאר יודישע שול-קינדער

אין לאָקאַל פון לעהרער-פעראיין (פּאָלודניאָ-ווא 3) איז פאָרגעקומען אַ פערזאַמלונג פון די לייטער פון די יודישע פאָלקסשולען און אַ רייהע חדרים כדי צו אָרגאַניזירען אַ הילפס-אַקציע פאַר די יודישע קינדער אויף פסח. ווי יעדעס יאָהר האָט זיך היי יאָהר די אַקציע פאָרגענומען ה׳ רומ-עקאָווסקי. צו דער רשטער פערזאַמלונג זענען גע-קומען פאָרשטעהער פון 21 פאָלקס-שולען און 6 חדרים. צו די שפּעטערדיגע זענען געקומען אויך פון די איבריגע — צוזאַמען איבער 40 שולען.

ס׳איז אויסגעוועהלט געוואָרען אַ קאָרפּערשאַפט, וועלכע זאָל אָנפיהרען מיט דער אַקציע, אין איהר געהען אַריין 4 לעהרער פון די פאָלקס-שולען און 1 פון די חדרים. ס׳איז בעשלאָסען געוואָרען, אַז די שולען וועלען פיהרען אויך אַ זעלבסטשטענדיגע זאַמלונג און וועלען צווישען די קינדער פערטיילען וועניגסטענס נאָך אַמאָל אַזוי פיל, וויפיל זיי וועלען בעקומען פון קאָמיטעט. די קהלה האָט פאַר דער אַקציע אַסיגנירט 2.200 זל. דער קאָמיטעט וועט פערטיילען די פעקלעך עסענוואַרג פאַר די שולען און די לייטער וועלען עס פערטיילען צווישען ד נויטבעדערפטיגע קינדער.

אין אונזער פרייטאָגדיגען נומער האָבען מיר געשריבען וועגען דער נויטיגער הילף פאַר די שול-קינדער. צי וואָלט נישט געווען גלייך, אַז די איניציאַטאָרען פונ׳ם צייטווייליגען פסח-קאָמיטעט זאָלען איינשטעלען עפּיס אַ שטענדיגע קערפּער-שאַפט, וועלכע זאָל געבען פאַר די קינ׳ער אויך אויף נאָך פסח?

זומערדיגע אמט-שעה׳ן

(—) פון 1 אַפּריל ווערט איינגעפיהרט די זומערדיגע אַמט-שעה׳ן אין אַלע מלוכהשע און שטאָטישע אינסטיטוציעס, פון 8 פריה ביז 3 אַ זייגער ביינטאָג.

גנבות

(2) אויף ליפּאָווא 78 האָבען גנבים זיך אַריינגעכאַפּט אין דער וואוינונג פון לאה דלוגאָש און אַרויסגעגנבעט פון דאָרט וועש, מלבושים און 100 זל. מזומן, פאָליציי זוכט די גנבים.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) ליינוועבער (פרייהייטס-פּלאַץ 2), האַרט-מאַן (מלינאַרסקא 1), דאַנעלעצקי (פּיעטרקאָווער 27), פּערלמאַן (ציגעל-גאַס 64), צימער (וואָל-טשאַנסקאַ 37), וואַיטשיצקי (נאַפּיורקאָווסקי 27).

יין כשר לפסח

ווילט איהר גוטען ווײן אויף ארבע כוסות
און הנאה האָבען פאַר אייער געלד, נישט פערגעסט
קויפט ראָדזינען-וויין דעם בעסטען
פון דער וויין- און מעהד-פאַבריק פירמא „פּראָגרעס".

פאַר אַ זלאָטע פופציג קריגט איהר דאָרט
אַ באָטשינקע וויין גאָר אַנ׳אַנטיק
און דערצו אויך אנדערע ווײנען
פון אונזער אייגענער פאַבריק.

„פּראָגרעס" נומער זיבען קויפען אַלע,
ווייל ער איז גוט, און ביליג אָנערקענט,
ווער עס קויפט איהם איינמאָל,
בלייבט אונזער שטענדיגער קליענט.

מעהד און וויין די בעסטע סאָרטען
בעקומט איהר ביי אונז אַלערליי,
גוט און ביליג איז נאָר „פּראָגרעס"-וויין
אַלטער מאַרק נומער צוויי.

ארבייטסלאזע אונטערשטיצונג

(מ) היינט, פרייטאָג וועט מען אויף דער גאַס פון 28 שיטער פּולק 32 אין ביוראָ פון אונטערשטי-צונגס-אַמט ביים מאַגיסטראַט אָנהויבען אויסצאָהלען די אַרבייטסלאָזע אונטערשטיצונגען פאַר׳ן חודש מערץ לויט׳ן פאָלגענדע סדר:

מאָנטאָג, ד. 30 מערץ
N, O, P, R, S,
דינסטאָג, ד. 31 מערץ
T, U, W, Z, Ż.

האנדעלס-שעהן פאר יום-טוב

היינט, זונטאג מעגען די געוועלבער אפען זיין פון 1 ביז 6 פארנאכט

דער לאָדזער שטאָט-סטאַראָסטאַ איז מודיע, אַז אין דער היינטיגער וואָך, פאַר יום-טוב מעגען די געוועלבער אָפען זיין ביז 9 אָוונד.

היינט, זונטאָג, מעגען די געוועלבער אָפען זיין פון 1 ביז 6 אזייגער פאַרנאַכט.

אונטערשטיצונגען און קאנט-ראלעס אין שבתים און יו״ט-טעג

ראַטמאַן יחיאל יצחק בערמאַן האָט זיך גע-ווענדעט מיט אַ ביטע צו דעם מלוכה-אַמט פאַר אַרבייטס-פערמיטלונג (פ. או. פ. פ.) אַז מ׳זאָל דאָס אַרויסגעבען די טאַלאָנעס, רעגיסטרירען און אַדורכפיהרען די קאָנטראָלעס ביי יודען וואָס דאַרף פאָרקומען אין די יו״ט טעג (ד. ה. דעם 2 און 3 אַפּריל, שבת ד. 4. דעם 8. און 9 אַפּ-ריל) זאָל אָפּגעלעגט ווערען אויף אַ טאָג שפּעטער נאָך די אויסגערעכנטע טעג.

* * *

לויט דער ווענדונג פון ראַטמאַן י. מ. בער-מאַן האָט דער לאָוניק פּראָטאָקאָל פאָרערנט, אַז די יודישע פּעטענטען וואָס ווילען נישט אָפּנעמען זייער שמיצע שבת אָדער יו״ט, וועלען עס קענען אָפּנעמען מיט אַ טאָג שפּעטער אָדער מאָנטאָג.

פערשידענעס

ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט איז מאָנ-טאָג פאָרגעקומען אין לאָדז אַ פּראָבע-מאָביליזאַציע פון 4 אויטאָ-באָן דאָנערשטאָג זענען די איבונ-גען פערענדיגט געוואָרען. אויסצייכנונגען האָבען בעקומען קאַפּיטאַן אַלעקס. שטענצעל, פּאָרוטשניק אַרצט יוזעף גאָלדוואַסער און פּאָרוטשניק פראַנ-ציסעק אַנישקאָוו און נאָך 7 שערזשאַנטעס.

נאָכ׳ן פערענדיגען די פייערליכקייט פון פערטיילען די דיפּלאָמען איז אויף דאָמבראָווסקי פּלאַץ פאָרגעקומען אַ דעפילאַדע, וועלכע ס׳האָט אויפגענומען גענעראַל מאַלאַכאָווסקי.

א ציגיינערין בעגנבעט א וואוינונג

(2) צו אַגנעשקע לישעק (רייטאַנא 9) איז געכ-ייען אַריינגעקומען אַ ציגיינערין און פאָרגעשלאָגען איהר אַ ביסעל „וורוזשען". בעת׳ן „סעאַנס" האָט אימיק אָנגעקלאַפּט אין טיר, ווען פרוי לעשעק איז צוגעק עפענען די טיר, האָט די ציגיינערין אַרויס-געשלעפּט פון קרעדענס אַ בייטעל מיט 600 זל. וועגען דער גנבה האָט זיך פרוי לעשעק געכאַפּט ווען פון דער ציגיינערין איז שוין נישט געבליבען קיין שפּור.

פּאָליציי זוכט די ציגיינערין.

די עלטסטע וויין-פירמע אין לאָדז,
און די רעיעלסטע, אָט דער עיקר,
שוין העכער זעקס און זעכציג יאָהר,
אַז ס׳עקזיסטירט די פירמע שיקער.

באָר דאָרטען אויף פּולנאָצנאַ 1
דעם פיינסטען וויין, און שפּריט און ליקיער,
און מעהד, קאָניאַקען אַלערליי
דאָס קריגט איהר ביליג נאָר ביי שיקער.

איהר קריגט דעם בעסטען אונגער-וויין,
פון אַלע מאַרקעס, אַלע סאָרטען,
דער גרעסטער אויסוואָהל איז פערהאַן
נאָר ביי דער פירמע שיקער דאָרטען.

זמן-חירותנו — איז נישט ווייט
אַ סוף צו פרעהן, צום בעטריגער,
פון ווײן צו טראַכטען איז שוין צייט,
און דווקא פון דער פירמע שיקער.

נאַאיווקייט מיט אַ כוונה

עס איז דאָס ערשטע מאָל באַך די מאַי-בעשעהענישען, ווי די פּוילישע רעגירונג זאָגט זיך אַרויס וועגען דער לאַגע פון די יודען אין פּוילען און דער ערשטער אַרויסטריט פאַר דער עפענטליכקייט פון די נאָך-מאַי-רעגירונגען איז געשעהן נישט דערפאַר ווייל די רעגירונג האָט געהאַלטען פאַר נויטיג זיך אָפען אַרויסזאָגען וועגען דעם וואָס זי דענקט איבער דריי מיליאָן יודען אין פּוילען, נאָר ווייל זי האָט נישט געקאָנט נישט געבען קיין תשובה די יט"א-פאָרטרעטער, וועלכע זענען ספּעציעל געקומען קיין פּוילען ראשית, זיך אינפאָרמירען איבער דער לאַגע פון די יודען, וועלכע לעבען איבער אַ שווערע פּאָליטישע און ווירטשאַפטליכע ירידה, און שנית, ווייל די פאָרטרעטער פון דער יט"א האָבען זיך געווענדעט צו די אייניצעלנע מיניסטאָרען וועגען ערקלערונגען איבער דער לאַגע פון די יודען.

ווען מען לייענט די תשובות וועלכע די מיניסטאָרען האָבען געגעבען די רעדאַקטאָרען פון יט"א מוז מען זיך וואונדערען ווי די פאַראַנטוואָרטליכע פיהרער פון דער מלוכה ווילען אַזוי נאַאיוו בעהאַנדלען דעם גאַנצען פּראָבלעם.

מיר געהערען נישט צו די, וועלכע זאָגען, אַז די רעגירונג אָריענטירט זיך נישט גענוג אין אונזער לאַגע, מיר זעהען אין דער נאַאיוויטעט אַ ספּעציעלע כוונה פון דער רעגירונג זי מאַכט זיך נאַאיוו, כדי אויסצומיידען ריכטיגע תשובות און פאַראַנטוואָרטליכקייט פאַר דעם, וואָס עס קומט פאָר אין פּוילען. מיר זאָגען גאַנץ אָפען אַז ווען די לאַגע פון די יודען איז אַזוי שלעכט, איז עס נישט נאָר אַ דאַנק דעם שווערען עקאָנאָמישען קריזיס, וועלכען מיר מאַכען דורך, נאָר אַ דאַנק דעם סיסטעם, וואָס די רעגירונג ווענדעט אָן אין די לעצטע יאָהרען לגבי אונז.

די יודען זענען אַ לייכטגלויביג פאָלק, ווען אין נאָמען פון היינטיגען רעזשים האָט דער געוועזענער פּרעמיער באַרטעל זיך אַרויסגעזאָגט געגען ווירטשאַפטליכען אַנטיסעמיטיזם, איז ענטשטאַנען אַ געוואַלדיגע שמחה צווישען די יודען אין פּוילען, ווייל דער העצערישער אַנטיסעמיטיזם פון פאַר די מאַי-רעגירונגען האָט אָפּגעשוואַכט דעם אַרבייטס ווילען פון די יודען אין פּוילען. אָבער אַנשטאָט דעם אויפהעצענדען אַנטיסעמיטיזם האָבען מיר בעקומען אַ פאַרניכטענדען שטייער-שטרויף, עטאַטיזם אָבער אויך אַ באַדעניזם.

די פּראָגרעסיווע מאַי-רעגירונגען האָבען לגבי די יודען אַנגעווענדעט אַלע מיטלען וועלכע דער אַמאָליגער אָנפיהרער פון דער פּוילישער פּאָליטיק אין גאַליציען פלעגט אַנווענדען לגבי אונז, ד.ה. נישט צולאָזען, אַז די יודען זאָלען זיך פּראָדוקטיוויזירען, אַז עס זאָל אַריין אַביסעל ליכט אין דער יודישער גאַס, און אַז יודען זאָלען קענען קעמפען פאַר זייער רעכט אויף אַרבייט און עקזיסטענץ.

דאָס. וואָס באַדעני האָט לאַנגע יאָהרען פּראַקטיצירט לגבי אונז יודען האָט די רעגירונג אין אַ פאַרשטאַרקטער מאָס אָנגעווענדעט ווען עס האַנדעלט זיך וועגען יודישע פּראַגען און פּראָבלעמען.

באַדעני האָט נישט געוואָלט אָנערקענען, אַז עס איז פאַרהאַן אַ ספּעציפישע יודישע נויט, וועלכע איז אַ פועל-יוצא נישט פון דער נויט אין לאַנד, נאָר פון די אַלע פּרובען פון דער רעגירונג, די יודען צו קאָנצענטרירען און צוזאַמענציהען אין אַ פאַראייניגטען ווירטשאַפטליכען געטאָ און האָט אויך געלייקענט אַז מיר זענען אַ פאָלק, וועלכע האָבען בעזונדערע קולטורעלע פאָדערונגען און בעדערפענישען.

דאָס זעלבע האָבען אויך די פאָרטרעטער פון דער רעגירונג ערקלערט אין די געשפּרעכען מיט ד' ילייטער פון דער יט"א-אַגענטור.

לייקענט מען די צוויי הויפּט-פּראַגען פון בעזונדערער יודישער רעכט און נאַציאָנאַלער רעכט קאָן מען זאָגען, אַז עס עקזיסטירט נישט קיין יודען פּראַגע אין פּוילען.

און ווען עס קומען פאָרטרעטער פון יודישען פאָלק אין פּוילען און ווייזען אָן אויף די פאַקטען און עובדות פון יודיש-ווירטשאַפטליכען און נאַציאָנאַלען לעבען אין לאַנד, קומט די רעגירונג און טוט דאָס, וואָס באַדעני האָט געטון און פיהרט פאַר אַ פּאָר יודען, וועלכע זי האָט אויסגעקליבען און וועלכע זענען מסכים צו די טעאָריעס וואָס די רעגירונג האָט זיך געשאַפען ווען עס האַנדעלט זיך וועגען יודען.

מיר ווילען נישט רעדען וועגען דעם פסק און מפלה פון „באַדעניזם“ מיר פרעגען נאָר די רעגירונג, צי מיינט זי ווירקליך, אַז די גאַנצע וועלט און ספּעציעל די יודישע עפענטליכע מיינונג אָריענטירט זיך נישט אין די אומגעשיקטע שאַך-צוגען וועלכע די רעגירונג מאַכט לגבי אונז.

ווען עמיצער מיינט, אַז ער איז בכח אָפּצונאַרען אַ גאַנצע וועלט שטעלט זיך אַרויס, אַז ער איז דער נאַר. זאָל די רעגירונג נישט מיינען, אַז ווען זי האָט ציוניזם אויף עקספּאָרט און „באַדעניזם“ אַלס אויסדרוק פון דער יודישער אינערליכער פּאָליטיק, וועט די יודישע עפענטליכע מיינונג נישט געהעריג רעאַגירען.

דער נויט-געשריי פון די יודען ווערט וואָס אַמאָל שטאַרקער, אַ דאַנק דעם „באַדעניזם“ אַזוי פיל ערפאַהרונגען מוז אַ רעגירונג האָבען אַז אַ וואַקסענדע נויט איז דער ערגסטער בעל-יועץ אין דער שווערער לאַגע און ווען זי וועט פאָרטזעצען דעם „באַדעניזם“ זאָל זי נישט מיינען אַז די צעברעכונגס-פּאָליטיק וועט זיך איהר איינגעבען.

די מעט די שלאַכט מיט אונז — פאַרשפּילען.

דעפ. דר. פ. ראָטענשטרייך

מאַרשאַל פּילסודסקי און שטרעזעמאַן

זייער בעקאַנטשאַפט און געשפּרעך אין גענף

מיט אַ געוויסער צייט צוריק איז ערשינען אַ בוך פון פר. אַנטאָניע וואַלענטין וועגען דעם פאַרשטאָרבענעם דייטשען מלוכה-מאַן שטרעזעמאַן. אין דעם בוך ווערט דערציילט אויך וועגען דער בעגעגעניש צווישען שטרעזעמאַנען און פּילסודסקין. די בעגעגעניש איז פאָרגעקומען אויף דער סעסיע פון פעלקער-בונד אין גענף אין יאָהר 1927. בעת אַ פריהשטיק, וועלכען עס האָט איינגעאָרדענט בריאַן און אין וועלכען עס האָבען זיך בעטייליגט טשעמבערלען, סציאַלאָיאַ, זאַלעסקי, פּילסודסקי האָט פריינדליך אויסגעשטרעקט די האַנד צו שטרעזעמאַנען און האָט איהם באַלד אַריינגעצויגען אין געשפּרעך. „צי קענט איהר דעם מאַיאָר פ.?“ — האָט ער געפרעגט — „דאָס האָט ער מיך בעגלייט קיין מאַגדעבורג“. שטרעזעמאַנען איז געווען זעהר נישט אַנגענעהם, וואָס פּילסודסקי האָט זיך געווענדעט גראָד צו אָט די זכרונות. „איך האָב איהם צוּפעליג געזעהען מיט עטליכע טאָג צוריק“ — האָט ער געענטפערט מיט'ן טאָן פון אַ מענש, וועלכער וואָלט זעהר וועלען פאַרענדיגען דאָס געשפּרעך. אָבער פּילסודסקי האָט ווייטער גערעדט אויף דעזעלבער טעמא: „דאָס איז געווען אַ גוטער אָפיציר. וואָס איז ער איצט? „איך ווייס נישט גענוי“, האָט געענטפערט שטרעזעמאַן. „אין אַלגעמיין איז דאָס געווען זעהר אַ וואויל מיליטער, אָט דאָס אַלטע דייטשע מיליטער — האָט געזאָגט פּילסודסקי, — איך האָב געהאַט פיל רעספּעקט פאַר דער דייטשער אַרמעי“.

דאָס געשפּרעך איז געפיהרט געוואָרען אויף דייטש. בריאַן האָט קיין וואָרט נישט פאַרשטאַנען און האָט זיך אומרוהיג געדרייט אויפ'ן אָרט. ביי טשעמבערלען'ען האָט זיך דאָס פּנים אויסגעצויגען און בלויז סציאַלאָיאַ האָט מיט אַ לייכטען שמייכעל זיך איינגעהערט צום געשפּרעך, וואָס האָט אַנגענומען אַזאַ אונערוואַרטעטע ריכטונג.

„ווען איך בין געזעסען אין מאַגדעבורג — האָט ווייטער גערעדט פּילסודסקי, אָבער דאָ האָט ער בעמערקט די דענערווירונג פון שטרעזעמאַנען און האָט איבערגעריסען מיט אַ געלעכטער: „מיינט נישט ה' מיניסטער, אַז איך האָב צו עמיצען אַ טענה, איך טראַכט תמיד: די דייטשען האָבען דאָך מיך געקאָנט צושיסען, און אין אַנ'אַנדער מלוכה וואָלט מען דאָס אפשר טאַקע געטאָן“. אַ הילכיג געלעכטער האָט אויסגעלייטערט די אַטמאָספערע.

ווען שטרעזעמאַן האָט אַרומגערעדט מיט בריאַנען די פּראַגע פון קאָרידאָר, האָט בריאַן געזאָגט: „איהר האָט געדאַרפט וועגען דעם זיך דורכרעדען מיט פּילסודסקין,“ און ער האָט צוגעגעבען איראָניש: „איהר האָט זיך דאָך אַזוי גוט פאַרשטאַנען“, און ווען שטרעזעמאַן האָט דערמאָנט וועגען בעריהרט מיט טשעמבערלענען האָט יענער איהם געראַטען דאָסזעלבע, „איך קאָן דאָך אָבער נישט פון אַ מענשען, וועלכען איך זעה דאָס ערשטע מאָל אין מיין לעבען פאַרלאַנגען ער זאָל מיר אָפּגעבען אַ שטיק פון זיין לאַנד“ — האָט שטרעזעמאַן געענטפערט מיט אַ געלעכטער. בלויז פּילסודסקי קאָן אין זיין לאַנד עפּעס אויפטון“. האָט איהם טשעמבערלען געענטפערט.

דערוויל האָט פּילסודסקי פאַרלאָזען גענף און שטרעזעמאַן האָט נאָך נישט געהאַלטען די צייט פאַר פּאַסיג. ער האָט פריהער פאַר אַלץ געוואָלט שליסען אַ האַנדעלס-אָפּמאַך און שאַפען אַנ'אַרט פון פריינדשאַפט צווישען ביידע לענדער.

געבורטס-קאָנטראָל איז אַ נויטווענדיגקייט

צוליב די היינטיגע סאָציאַלע בעדינגונגען!

אויף די שפּאַלטען פון „ראַבאָטניק“ ווערט געפיהרט אַ פּאָלעמיק וועגען געבורט-קאָנטראָל און וועגען דעם רעכט פון דער פרוי אָפּצוטרייבען די פרוכט. מיט אייניגע טעג צוריק האָט דעם ענין בעהאַנדעלט פון פיזיאָלאָגישען שטאַנדפּונקט אַ דאָקטאָר, וועלכער האָט אָנגעוויזען אויף דעם שאַדען, וואָס די אַבאָרטען ברענגען דער פרוי און איהר געזונד. אין לעצטען נומער בעטראַכט די פּראַגע אַ דאָקטאָרין פון געזעלשאַפטליך-סאָציאַלען שטאַנדפּונקט און בעווייזט, אַז די פרייהייט פון די אַבאָרטען איז אַ נויטווענדיגקייט ביי די איצטיגע סאָציאַלע פאַרהעלטנישען, דער מחבר שרייבט:

„פאַר אַ וויכטיגערען איידער דער פיזיאָלאָגישער מוז אָנערקענט ווערען דער געזעלשאַפטליכער שטאַנדפּונקט, דאָס געבוירען קינדער אין אַנ'אונבעגרעניצטער צאָהל איז אין די היינטיגע צייטען אַ זינלאָזער פאַרברויך פון כוחות. אַ קאָלאָסאַלער פּראָצענט פון די לעבעדיג געבוירענע קינדער שטאַרבט ביז צו פינף יאָהר צוליב דעם מאַנגעל האַפטען אויפציכט, פון דער אַנדערער העלפט וואַקסט אויס די מעהרהייט שוואַכע און קראַנקע צוליב שלעכטער דערנעהרונג און שלעכטע היגיענישע בעדינגונגען פון די, וועלכע וואַקסען אויס, פאַרלאָזען די סאַמע ענערגישע פּוילען, זוכענדיג ברויט.

וואָס גרעסער עס איז די צאָהל געבוירטען, אַלץ גרעסער איז די נויט אין דעם לאַנד. דער מאַנגעל אין אַרבייט צווינגט די מעהרהייט פון די אַרבייטער טיילווייז צו הונגערען און טיילווייז איינגאַנצען נישט צו עסען. ווער און אין נאָמען פון וואָסערע רעכט קאָן צווינגען אַנ'אַרבייטערין צו האָבען קינדער אויף הונגער און אויף נויט?

דער טעאָלאָגישער געבאָט פון פּרוכפּערען זיך זיך און מעהרען זיך וואָלט געדאַרפט געשטיצט ווערען דורך אַ געבאָט פון גאָט, אַז יעדער לעבעדיגער מענש זאָל האָבען צו עסען. און וואָס זיך צו קליידען און וואו צו וואוינען. די מאַראַליסטען, וועלכע ווילען צווינגען די פרוי אין נאָמען פון אַ לעבען, וואָס עקזיסטירט נישט. זי זאָל צוקוקען ווי עס שטאַרבט פאַמעליך איהר בעליבט קינד, זענען מאָראַליש לגבי דעם נישט-עקזיסטירענדען, און העכסט אונמאָראַליש לגבי דער אָרימער מוטער, און לגבי דעם קינד, וואָס האָט נישט קיין נאָרמאַלע בעדינגונגען זיך צו ענטוויקלען.

כמעט אַלע פרויען בעזיצען דעם אינסטינקט פון מוטערשאַפט, כמעט אַלע פרויען ווילען האָבען אייגענע קינדער, עס איז דעריבער נישטאָ קיין מורא פאַר ענטאַרטונג. אָבער כל זמן עס וועלען נישט פאַרבעסערט ווערען די לעבענס-בעדינגונגען פון דעם אַרבייטענדיגען מענשען, מוזען די פרויען האָבען דאָס רעכט צו רעגולירען די צאָהל געבורטען“.

דער ווערט פון לעבען אין מעקסיקאַ

פרוי דערשיסט דעם געליבטען, וועלכער האָט איהר פאַרשפּילט דאָס לעבען אין קאָרטען

דאָס מענשליכע לעבען איז אין מעקסיקאָ, אין דעם לאַנד פון פּערמאַנענטער רעוואָלוציע, שוין לאַנג נישט ווערט קיין גראָשען.

די טעג איז אין איינעם פון די פאַרנעהמסטע רעסטאָראַנען פאָרגעקומען פאָלגענדער פאַרפאַל, עס איז געזעסען ביי מיטאָג, ווי עס האָט אויסגעזעהען, עפּעס אַ פאַרליבט פּאָרל. ביידע זענען געווען אינגאַנצען ניכטער. נאָכ'ן מיטאָג האָבען זיי זיך גענומען דערלאַנגען קאָרטען.

„אויף וואָס וועט איהר שפּילען?“ — האָט געפרעגט די דאַמע, טאַשענדיג די קאָרטען.

„אויף אונזערע לעבענס“ — האָט גלייכגילטיג געענטפערט דער מאַנספּערשוין, און אַרויסנעהמענדיג אַ רעוואָלווער, איהם אָוועקגעלעגט נעבען זיך אויפ'ן טיש.

דאָס שפּיל האָט געדויערט אַ האַלבע שעה. דער מאַן האָט פאַרשפּילט. נישט זאָגענדיג קיין וואָרט, האָט ער דער פרוי צוגערוקט דעם רעוואָלווער. יענע האָט זיך אויף אַ מינוט פאַרטראַכט און נאָכדעם גענומען דעם רעוואָלווער אויסגעשאָסען, און אַוועק געלעגט דעם פאַרטנער אַ טויטען.

אין דעמזעלבען אָרט אַנ'אַנדער פאַל. עפּעס אַ רעוואָלוציאָנער האָט זיך, בעת'ן בירגערקריג געווענדעט צו איינעם פון די אָנפיהרער און געמאָלדען, אַז ער וואָלט גערן צוגעשטאַנען צו זיין קעמפענדער גרופּע, נאָר ער האָט אַ קראַנקע פרוי, וועלכע ער קאָן נישט איבערלאָזען אַליין.

דער גענעראַל האָט פאָרגעלעגט צוזאַמען צו געהן אָנצוקוקען די קראַנקע פרוי, די יונגע פרוי איז ווירקליך געווען ערנסט קראַנק.

„האָסט צו איהר גערופען אַ דאָקטאָר?“ — האָט געפרעגט דער גענעראַל.

„יאָ“, האָט יענער געענטפערט.

„וואָס-זשע האָט ער געזאָגט?“

„אַז ער צווייפעלט צי זי וועט אַרויס פון דער קראַנק“...

דער גענעראַל האָט דאַן קאַלטבלוטיג דערשאָסען די קראַנקע, נאָכדעם האָט ער זיך אומגעקעהרט צו זיין אָנהענגער און געזאָגט: „איצט ביסטו פריי און קענסט געהן קעמפען פאַר אונזער געמיינזאַמער זאַך“...

נישט מחמת פיינדשאַפט, נאָר מחמת מיספאַרשטענדניש

וואָס האָט דר. ווייצמאַן ערקלערט אויף דער זיצונג פון ועד הלאומי?

ירושלים, (יט"א) אויף דער זיצונג פון ועד הלאומי אויף וועלכער דר. חיים ווייצמאַן האָט געהאַלטען זיין רעפעראַט וועגען דער לאַגע אין ציוניזם זענען געווען אַנוועזענד צאָהלרייכע פיהרער פון א"י-יודענטום, צווישען זיי פיל נישט-מיטגלידער פון ועד-הלאומי, צום טעלעגראַפישען יט"א-בעריכט וועגען דר. ווייצמאַנס ערקלערונגען אויף דער דערמאָהנטער זיצונג קענען נאָך צוגעגעבען ווערען פאָלגענדע פּרטים:

די אַקציע פון דער בריטישער רעגירונג אין א"י ערקלערט צוו. אנד. דר. ווייצמאַן איז נישט געקומען מחמת פיינדשאַפט, נאָר מחמת מיספאַרשטענדנישען. די יודישע אַגענץ האָט געהאַט דורכצומאַכען אַ זעהר שווערען קאַמף, כדי די דאָזיגע מיספאַרשטענדנישען אויפצוקלערען. דער גרעסטער חלק פון דער יודישער אַגענץ אַרום דעם פּאַספילדישען ווייס-בוך און דעם בעריכט פון סער דזשאָן האָפּ סימפּסאָן איז געווען אַ קאַמף פון נישט-גלייכע כחות: עס איז געווען אַ גערעַנגעל פון דוד'ן מיט גלית'ן. די פאַרזאַנען, וואָס האָבען געפיהרט מצד דער יודישער אַגענץ די אונטערהאַנדלונגען אין לאָנדאָן, האָבען נישט געקענט בעריקזיכטיגען די עצות וואָס זענען געקומען פון אַמעריקאַ און א"י וועגען איבעררייסען די בעשפּרעכונגען מיט דעם בריטישען קאַבינעט. דער רעזולטאַט פון די אונטערהאַנדלונגען איז דער בריף פון פּרעמיער מאַקדאָנאַלד, נאָך וועלכען אַלץ איז איצט אָפּהענגיג פון אונז גופא.

די ביידע פאַרהאַנדלונגען וועלען זיך אָנהויבען דעם 14-טען אַפּריל ה.י. אין משך פון די געשפּרעכען וועט בעהאַנדעלט ווערען דער א"י-ענטוויקלונגס פּלאַן, פאַר וועלכען עס איז נויטיג אַ הסכם פון דריי צדדים. דאָס וועט געבען די ערשטע געלעגענהייט צו בעהאַנדלען מיט די אַראַבער פּראַקטישע פּראַגען. די דאָזיגע פאַרהאַנדלונגען זאָלען עפענען די מעגליכקייט פון פּאָליטישע געשפּרעכען, די פּראַגע וועגען לעגיסלאַטיוו-ראַט וועט נאָך דערווייל נישט דיסקוטירט ווערען, הגם זי וועט אונפאַרמיידליך אַרויסשווימען אין דער אָדער יענער פאָרם. עס איז אָבער אַ שקר מוחלט אַז מיר האָבען מסכים געווען אויף אַ לעגיסלאַטיוו-ראַט.

דר. ווייצמאַן בעקלאָגט זיך אויף די רעוויזיאָניסטען, און ערקלערט, אַז די אָנגריפען פון דער יודישער זייט זענען ערגער ווי די אַראַבישע אַנגריפען.

רעוומאַטיזם און ערקעלטונגען

דאָס יעצטיגע וועטער, וואָס ענדערט זיך אָפט און פּלוצלונג איז אַ סכנה פאַר דער געזונדהייט פון יעדען. דערפאַר איז אויך כדאי צו לעזען דעם בריף פון ה' א. גאַרנטשאַרעק, לאָדז מיעדזיאַנאַ 22, אין וועלכען ס'שטעהט צ. אַ.: זייט 4 יאָהר לייד איך אויף רעוומאַטיזם. פאַר יעדער ענדערונג פון וועטער האָב איך געהאַט שמערצען. איך האָב מיך געהיילט אויף פאַרשידענע אופנים, אָבער ליידער, אָהן ערפאָלג. אונלענגסט האָב איך אין צייטונג וועגען טאָגאַל געלעזען, און הגם איך האָב געהאַט וועניג צוטרוי צו דעם מיטעל, דאָך האָב איך 1 שאַכטעל געקויפט. שוין נאָכדעם ווי איך האָב עס פאַרברויכט האָב איך אַ גרויסע ערלייכטערונג געשפּירט אין די געלענקען, ביים דריקען מיט די פינגער. דער ערפאָלג האָט מיך פאַראַנלאַסט רעגעלמעסיג טאָגאַל דריי מאָל טעגליך צו 3 טאַבלעטען איינצונעהמען די שמערצען אין די געלענקען זענען פאַרשוואונדען און איך פיהל בכלל נישט מעהר קיין ענדערונג פון וועטער. ה' ג. האָט אַ חוץ דעם מיט טאָגאַל אויסגעהיילט זיין פרוי פון פאָלגען פון אַ שווערער גריפּע און קאָן זיך ממש נישט אָנלויבען איבער די ווירקונג פון טאָגאַל. ענליכע פּרובען האָבען אַ סך ליידענדע געמאַכט, וועלכע האָבען בענוצט מיט בעסטער ווירקונג טאָגאַל געגען רעוומאַטיזם, גיכט, געלענקס-ברעכען און קאָפּשמערצען און ערקעלטונגען. טאָגאַל לינדערט נישט נאָר שמערצען, איז אויך עוקר מן השורש אויף אַ נאַטירליכען אופן די קראַנקהייט, אונשעדליך פאַר'ן האַרץ, מאָגען און אַנדערע אָרגאַנען ווען אַנדערע מיטלען האָבען פאַרפיהרט האָט מען מיט טאָגאַל ערררייכט גלענצענדע רעזולטאַטען. איבער 6000 דאָקטוירים-אַטעסטאַטען! טויזענדער געפּלאָגטע האָבען זייער געזונדהייט אַ דאַנק טאָגאַל צוריק געוואונען. פּרובט אַלזאָ נאָך היינט אַליין אויס, אָבער פאַרלאַנגט נאָר טאָגאַל. צו בעקומען אין אַלע אַפּטייקען.

דער גרויסער גאַסען-יום-טוב אין דער שעהנער לוסטיגער שטאָט ניצע

דער ים-ברעג אין פראנקרייך, וואו די רייכע פון דער וועלט קומען לעבען א גוטען טאָג. — די שטאָט ניצע. — דער קאַרנאַוואַל, וועלכער ווערט דאָרטען געפייערט אין מאָנאַט פעברואַר. — די ערעפנונג פון קאַרנאַוואַל. — דער פאַראַד. — די מאַסקען. סצענעס און בילדער.

צווישען די וואונדער, וואָס ווערען דערצעהלט וועגען ניצע, איז דער אופן ווי אַזוי דאָרט ווערט געפייערט דער יעהרליכער קאַרנאַוואַל יום-טוב, גראָד בין איך אין דער ריוויעראָ אָנגעקומען די ערשטע וואָך אין פעברואַר, ווען דער קאַרנאַוואַל עפענט זיך (ער ווערט געפייערט דעם גאַנצען מאָנאַט), און איך בין געפאָהרען זעהען די פּרעמיערע פון דעם גרויסען, בעריהמטען שפּיל.

דער קאַרנאַוואַל איז אַ יום-טוב פון פאָלק, אַ יום טוב פון אומבּעגרעניצטע פרייד און לוסטיגקייט. אַלע וואָס בּעטייליגען זיך אין איהם, ווערען אויף דער צייט פערוואַנדעלט אין קאָמעדיאַנטען, אין לצים. געוועהנליך פאַנגט זיך די פייערונג אָן דערמיט, וואָס מען קרוינט אַ קעניג פאַר דעם קאַרנאַוואַל, אַ קעניג אויף צו כלומרשט. אין דעם לעצטען טאָג, ווען דער קאַרנאַוואַל ענדיגט זיך, ווערט דער קעניג פערבּרענט, מען מאַכט פון איהם אַ פּודעלע, וועלכען מען וואַרפט אַריין אין פייער. אין דער צייט פון זיין קורצער הערשאַפט, איז אַלעס אויף צו כלומרשט, אַלעס אויף שפּאַס, פּונקט ווי ער אַליין. אין די גאַסען, וואו דער יום טוב ווערט געפּראַוועט, געהען אַלע אַרום פערמאַסקירטע. מענשען טוען אָן איינע די אַנדערע אָפּ שפּיצלעך, מען מאַכט חוזק פון פראָמינענטע פערזאָנען. אַלע מישען זיך אויס צוזאַמען, נישטאָ קיין יחסנים, נישט קיין גרעניצען. מענשען וואָס קענען נישט איינע די אַנדערע קושען זיך און אומאַרמען זיך. אַלע טאַנצען, אַלע הוליען און אין דער פרייד ווערען אַלע פעראייניגט און אַלע גלייך. נישטאָ קיין קליין און גרויס, נישטאָ קיין רייך און אָרים, נישטאָ קיין איידעל און פּראָסט — די פרייד וואַשט אָפּ די אַלע אונטערשידען און פערפליצט אַלעס וואָס האָט מיט איהר קיין שייכות נישט, וואָס קען פאַר איהר זיין די מינדעסטע שטערונג.

אַזוי דאַרף דער קאַרנאַוואַל געפייערט ווערען און אַזוי ווערט ער געפייערט אין די שטעט און שטעטלעך פון איטאַליען, וואו ער איז נאָך ווירקליך אַ פאָלקס-יום-טוב.

אַ גאַנץ אַנדער פּנים האָט אָבער געהאַט די ערעפנונג פון דער קאַרנאַוואַל פייערונג אין ניצע, אין דער שטאָט וואָס דינט די רייכע, וואָס טוט אַלעס מיט דעם איינציגען ציל צו פערשאַפען מעהר פערגעניגען פאַר די וואָס קענען פאַר דעם פערגעניגען בעצאָהלען. דאָרטען איז די ערשטע נאַכט פון יום-טוב פערוואַנדעלט געוואָרען אין אַ פאָרשטעלונג פון שפּילער פאַר אַ פּובּליקום. אַלעס איז צוגעגרייט געוואָרען מיט וואָכען פאָראויס. די פּראָגראַם איז אויסגעאַרבּייט געוואָרען אַ קאָמיטעט, ספּעציעלע „קאַרנאַוואַל-רעזשיסאָרען" האָבּען געמאַכט די אויס שטאַטונג. עס זענען פאָרגעקומען פּראָבּען, און אַזוי ווייטער; פּונקט ווי אַ טעאַטער פאָרשטעלונג.

איך האָבּ געקויפט אַ פּלאַץ אין מיטען פון דעם מאַסאַנע פּלאַץ, וואו דער גאַנצער קאַרנאַוואַל האָט זיך געדאַרפט אָפּשפּילען. אַרום מיר זענען געזעסען אַמעריקאַנער, ענגלענדער, דייטשען. אַ פראַנצויזישען וואָרט האָבּ איך זעלטען געהערט. וואַרשיינליך איז דאָס דער פאַל אויך אויף די איבּריגע טייערע פּלעצער, די פראַנצויזען וואָס וואוינען אין דער שטאָט זענען צו אָרים צו בּעצאָהלען דעם פּרייז,

אַ בּריף פון פראַנקרייך

וואָס די פּלעצער האָבּען געקאָסט.

האַלבּ נאָך אַכט האָט זיך דער פאַראַד אָנגעפאַנגען. די ערשטע זענען געגאַנגען לאַנגע רייהען פון פאַקעל-טרעגער, וועלכע האָבּען בּעלויכטען דעם בּרייטען פּלאַץ, דאַן זענען געקומען די מוזיקאַנטען, עטליכע צעהנדליג אין צאָהל. די לופט איז פערהילכט געוואָרען פון די געמישטע קלאַנגען פון מוזיקאַלישע טענער און דאָס קראַכען פון שיסערייען. דאַן האָט זיך בּעוויזען די „געטין פון ליבּע", דער קליינער „קיופּיד", רייטענדיג אויף אַ ווייסען פערד. די קליינע מיידעלע, וואָס האָט די „געטין" פאָרגעשטעלט, איז געווען אויסגעפּוצט אין סאַמעט און זייד פון ווייטען האָט זי ווירקליך אויסגעזעהען ווי אַ געטליך געשטאַלט.

הינטער דער „געטין" זענען געקומען צו רייטען דער „קעניג" און די „קעניגין" פון דעם קאַרנאַוואַל בּעגלייט פון זייערע „הויף-דאַמען" און „הויף הערען". בּיידע זענען זיי געווען אויסגעפּוצט אין קעניגליכע קאָסטיומען ווי אין די אַמאָליגע צייטען, ווען אַ קעניג האָט ווירקליך געקעניגט. די בּעגלייטער זענען אויך געווען אָנגעטון ווי די נאָבּעל-לייט פון אַלטע קעניגליכע הויפען.

דער ערשטער טייל פון דעם פאַראַד האָט געטראָגען דעם כאַראַקטער פון אַ רייכען „רעוויו" — אַ העכסט-אַריסטאָקראַטישער פּוץ און גלאַנץ, אַ וואונדערבּאַרער געמיש פון קאָלירען, פּראַכטפולע עפעקטען פאַר'ן אויג.

שפּעטער האָט זיך גענומען בּעווייזען די קאָמישע זייט פון דעם קאַרנאַוואַל, עס האָבּען פערבּיימאַרשירט מאַסקען-גרופּען וואָס האָבּען געטראָגען אַ קאַריקאַטור-כאַראַקטער. עס איז, צום בּייש פּיל, געגאַנגען אַ גרופּע מענשליכע פיגורען, בּיי וועלכע אַלע אבּרים זענען געווען פיר קאַנטיג, קוּבּיסטיש (דאָס האָט מען אויסגעלאַכט די מאַהלער פון דער מאָדערנער קוּבּיסטישער שולע). דאַן איז געגאַנגען אַ גרופּע פון „נאַכט-קעניגע", מענשען מיט פּאַפּירענע קרוינען אויף די קעפּ, מיט רויטע נעזער און מיט לאַמטערנעס אין די הענד. ז ייזענען נישט געגאַנגען, נאָר זיך געוואַקעלט. עס האָט מאַרשירט אַ רייהע פון „בּאַנאַנא-בּאָנטשעס" און אַ רייהע פון פויגלען מיט די שנאָבּלען פערריסען אין דער לופטען. אויף פערד זענען געפאָהרען עטליכע רייהען פון „בּלומען" און פון „וויין-בּאָטעלס", דאָס זענען אַלץ געווען מענשען פערקלײדעט אין די פּערשיידענע מאַסקעס.

די אַלע וואָס האָבּען זיך אין דעם פאַראַד בּעטייליגט, זענען, ווי יגעזאָגט, פריהער אויסגעשטאַט און אויסגעלערנט געוואָרען פאַר זייערע ראָלען. די האָבּען זייערע ראָלען אַדורכגעפיהרט אַזוי ווי אַקטיאָרען אויף דער בּיהנע.

עס זענען אָבּער געווען אַרום הונדערט אַנדערע קאַרנאַוואַל-שפּילער וועלכע האָבּען צום אַלגעמיינעם פאַראַד זיך נישט אָנגעהערט. דאָס זענען געווען איינצעלנע פערזאָנען, וועלכע האָבּען אַליין געמאַכט מאַסקעס פאַר זיך און זענען געקומען זיך בּעטייליגען אין דעם יום-טוב אויף זייער אייגענעם חשבון. זיי זענען אויף דעם סקווער געווען מיט אַ שעה פריהער איידער דער פאַראַד איז אָנגעקומען און זיי זענען דאָרטען פערבּליבּען שפּעטער, נאָכדעם ווי דער פאַראַד האָט זיך געענדיגט.

איך ווייס נישט ווי אַנדערע, אָבּער איך האָבּ פון די איינצעלנע מאַסקעס אַ סך מעהר הנאָה געהאַט ווי פון דעם פּראַכטפולען פאַראַד. אין די איינצעלנע מאַסקעס איז געלעגען טאַלאַנט פאַר הומאָר, טאַלאַנט פאַר בּורלעסק. יעדע מאַסקע האָט פאָרגעשטעלט אויף אַ העכסט קאָמישען אופן אַ מענשליכען טיפּ, אָדער אַ מענשליכע שוואַכקייט, אָדער אַ שפּאַסיגע סיטואַציע. די מענשען וואָס האָבּען די מאַסקעס אויסגעטראַכט און אויסגעאַרבּייט, זענען אַרטיסטען אי זייער פאַך.

אָט זענען איניגע פון די קאָמישע מאַסקען:

„אַ דאַמע און איהר דינסט" — עס געהט פריהער אַ קליינע, איינגעדאַרטע מיידעל, קוים וואָס זי שלעפּט זיך אויף די פיס, און טראָגט אין האַנד אַ טאַץ מיט טואַלעט-זאַכען; הינטער איהר מאַרשירט ד ימאַדאַם, אַ הויכע, דיקע פרוי, פינף מאָל אַזוי די גרויס און די גרעבּ ווי די דינסט. זי געהט אַזוי ווי אַ ליימענער גולם. און דער איינדרוק שאַפט זיך, אַזוי ווי די קליינינקע, איינגעדאַרטע מיידעל שלעפּט דעם גרויסען גולם אויף די פּלייצעס.

„אַ קרבּן פון מוזיק" — אַ קליין מענשעלע, מיט לאַנגע האָר און מיט אויסגעשטאַרצטע אויגען, וואַנדערט אַרום אַ צוטומעלטער. אין האַנד טראָגט ער אַ פידעל, אויפ'ן רוקען — אַ פּויק; איבּער'ן קאָפּ הענגט אַ פיגור פון אַ זינגערין; אויף אַלע זייטען איז ער בּעדעקט מיט מוזיק-נאָטען. מען זעהט, אַז ער איז פער'שיכור'ט פון די קלאַנגען וואָס רוישען איהם אין קאָפּ; אַז ער ווייסט נישט אויף וואָס פאַר אַ וועלט ער איז, און אַז אָט-אָט וועט ער אין גאַנצען פון זינען אַראָפּ.

„דער גוטער מאַן" — אַ הויכער, אַ דיקער, מיט רויטע בּאַקען און מיט אַן אידיאָטישען שמייכעל אויפ'ן פּנים, ער טראָגט אַ פאַרטוך און אַ ווייבּערשען טשיפּיק. אין איין האַנד האַלט ער אַ בּאַסקעט מיט זאַכען, וואָס ער האָט בּאָר וואָס איינגעקויפט פאַר דער ווייבּ, אין דער צווייטער האַנד האַלט ער אַ בּאַנטש בּלומען — אַ מתּנה פאַר דער ווייבּ. די מאַסקע דערצעהלט אייך, ערשטענס, וואָס דער „גוטער מאַן" טוט: ער רייניגט די הויז, ער געהט איינקויפען און בּרענגט דער ווייבּ מתּנות, און צווייטענס, וואָס אַ „גוטער מאַן" איז: ער איז אַ מענש, וואָס האָט נישט קיין אַנדערע ליידענשאַפטען און פערלאַנגען, ווי די וואָס ער קען בּיי זיך אין הויז בּעקומען. דערפאַר איז ער אַזוי צופרידען און דינט זיין ווייבּ מיט דעם ווילען פון אַ טרייען, געהאָרכזאַמען שקלאַף.

„אַמבּיציע" — אַ קליינע, דאַרע מיידעל, מיט אַ גרויסען, געשוואָלענעם קאָפּ. די אויגען, בּרייט אָפען; די האָהר, לאַנגע; איהר אויסזעהען איז פון אַ האַלבּ ווילדען מענשען וואָס זוכט עפּעס איבּערצושלינגען און וואָס איז צו דער זעלבּער צייט צעשראָקען, און אויסגעהונגערט, די מאַסקע שטעלט פאַר די אַלע אייגענשאַפטען וואָס בּעצייכענען אַן אַמבּיציעז-קרענקליכען מענשען. ער יאָגט זיך נאָך עפּעס און ווייסט נישט נאָך וואָס. ער איז אין שטענדיגען שרעק, טאָמער וועט ער זיין ציל נישט דערגרייכען און ער איז גרייט אַלץ אין דער וועלט צו טון אַבּי דורכצוברעכען פאַר זיך דעם וועג צו זיין ציל.

די מאַסקעס וואָס שטעלט פאַר אַ קאָמישע סיטואַציע זענען שווער צו בּעשרייבּען, מען מוז זיי זעהען, אום זיי ריכטיג אָפּצושאַצען. איינע אַזאַ מאַסקע שטעלט פאַר אַ „מענשען וואָס זוכט זיינע הינער". ער זוכט זיי און — זיי שטעהען בּיי איהם אויף דער פּלייצע. דער קאָמיזם בּעשטעהט פון דעם בּאַרישען, הילפלאָזען אויסדרוק אויף זיין פּנים און פון דער גאַנצער לעכערליכער לאַגע, אין וועלכער ער געפינט זיך נעבּעך.

אַ צווייטע מאַסקע פון דעם סאָרט שטעלט פאַר ווי אַ יונגעל דערפיהלט אַז אַ גאַנז האָט זיך איינגעזעצט פון הינטען אין זיינע הויזען און רייסט דאָרטען שטיקער. אָפּטרייבּען די גאַנז האָט ער מורא, ווייל ער ווייסט, אַז וואָס ווייטער זי וועט אַנטלויפען, אַלץ מעהר פון זיינע הויזען וועט זי מיטנעהמען; לאָזען איהר צופּען דאָרטען שטיקער, קען ער אויך נישט. געהט ער בּעבּעך אין געהאַקטע וואונדען און שלעפּט די גאַנז מיט זיך. די מאַסקע איז, דאַכט זיך מיר, געווען מעהר קינסטלעריש אויסגעאַרבּייט ווי אַלע אַנדערע. דעם שאַפער איהרען איז געלונגען אַרויסצורופען בּיים צושויער נישט בּלויז געלעכטער, נאָר אויך מיטלייד. קוקענדיג אויף דעם פערצווייפעלטען פּנים פון דעם יונגעל, האָט מען מיט איהם געמוזט מיטפיהלען — לאַכען פון איהם, אָבּער אויך סימפּאַטיזירען מיט איהם.

ווען דער גאַנצער קאַרנאַוואַל וואָלט בּעשטאַנען פון אָט די איינצעלנע מאַסקעס, וואָלט ער געווען אַ סך מעהר אַמוזירענד און אַ סך מעהר אינטערעסאַנט.

הלל ראגאף.

הײַנט און פאָלג. טעג
רייצענדע פאַרטנערקע פון MAURICE CHEVALIER און DENIS KING
— די אומפערגלייכליכע —
JEANETTE MAC DONALD
נאָך אַ סך גרויסע ערפאָלגען אין „ליבּעס-פּאַראַדע", „קעניג פון די בּעטלערס" און „מאַנטע-קאַרלאָ"
בעווייזט זיך אין סענסאַציאָנעלען פילם
אינזעל פון פערצווייפעלטע הערצער
אויסערן פּראָגראַם: קלאַנג-צוגאַבּע
„TANCUJĄCE PRALINKI"
און לאַנד-אַקטואַליטעטען.
אָנהויבּ אין געוועהנליכע טעג 4.30 נאָכמיטאָג
שבּת, זונטאָג און יום-טוב 12.30 בּייטאָג
פּאָפּולערע פּרייזען.

אויף זינדיגע וועגן

54 סענסאַציאָנעל-עראָטישער ראָמאַן פון לאָדזער לעבען

דזשעק האָט זיך דערוויסט פון דאָקטאָר סאַפּיר און ווייטער בּעגלייט די לויה. ער האָט נישט בּעמערקט, אַז אין יעדער שריט איז נאָכגעפאָרשט געוואָרען, אַז ער איז פון צוויי אַגענטען די גאַנצע צייט געהאַלטען געוואָרען אויפ'ן אויג. דזשעק איז געגאַנגען צוזאַמען מיט אַ הויכען, שלאַנקען מאַנס-פערשוין, דאָס איז געווען סאַשאַ, וועלכער האָט דעם טאָג נישט געאַרבּייט, ווייל אַלע אַרבּייטער זענען אין טאָג פון דער לויה געווען בּעפרייט פון אַרבּייט.

דזשעק איז געווען אונרוהיג.

— ס'גרייט זיך עפּעס שלעכטס, האָט דזשעק געזאָגט צו סאַשאַן, מיין נאָז שמעקט אין דער לופט פּולווער, כ'האָבּ שוין צוויי טעג פון „יעקען" נישט קיין בּריף, נאָר לויט'ן לעצטען בּריף האָבּ איך פערשטאַנען, אַז דער גאַנצער „מאַסעמאַטען" איז פערשיט געגאַנגען. מיר מוזען היינט בּיינאַכט מאַכען פּליטה, הלואי זאָל זיך דאָס איינגעבּען.

— איך האָבּ אַלץ צוגעגרייט, האָט סאַשאַ געזאָגט, אַלץ איז גרייט צום פאָהרען.

זיי האָבּען זיך בּיידע געהאַלטען אונטער'ן אָרים, ווייל ז ייהאָבּען זיך נישט געוואָלט פערלירען אין דעם גרויסען עולם, וועלכער האָט בּעגלייט דעם אָרון, אין וועלכען ס'איז געלעגען דער טויטער קערפּער פון סאַמועל גוטמאַן, די לויה האָט זיך בּעפונען אויף בּזשעזשינער גאַס, פּלוצלונג האָבּען זיך צוויי יונגעלייט אָנגעהויבּען אַריינצודריקען אין דער מאַסע, נישט קוקענדיג אויף די פּראָטעסטען פון די מלוים, זיי האָבּען זיך אַדורכגעשטויסען דורך דעם גרויסען עולם בּיז זיי זענען צוגעקומען צום אָרים, וואו ס'איז געגאַנגען דזשעק מיט סאַשאַן. די צוויי יונגעלייט האָבּען דוקא געוואָלט צושיידען דזשעקן מיט סאַשאַ'ן, וועלכע זענען געגאַנגען צוזאַמען. דזשעק האָט אַפילו געפּרוּבּט פאַר זיי מאַכען אַנ'אָרט, אַז זיי זאָלען קענען אַדורכגעהען. די יונגעלייט האָבּען אָבּער בּשום אופן נישט געוואָלט אַדורכגעהען, נאָר צווישען דזשעקן און סאַשאַן. דאָס איז זיי ענדליך געלונגען.

דזשעק האָט נישט געדאַרפט לאַנג טראַכטען, כדי צו פערשטעהען, אַז ס'איז געקומען דער סוף, אַז דאָס מיינט מען זיין כבוד. ער האָט אָבּער נישט געהאַט קיין עצה. ענטלויפען דורך אַזאַ גרויסע מאַסע מענשען איז געווען אוממעגליך, בּעווּצען זיך מיט דעם רעוואָלווער איז אויך געווען צוועקלאָז, האָט ער דעריבּער בּעשלאָסען, אויבּ ס'וועט מעגליך זיין אָפּצוּנאַרען די מענשען, וועלכע האָבּען זיך איצט געפונען נעבּען איהם און וועלכע זענען לויט דזשעקס טיפּסטער איבּערצייגונג געווען געהיים-אַגענטען, דזשעק האָט זיך אָנגעהויבּען צו דער-נעהנטערען צו דאָקטאָר סאַפּיר, איינער פון די בּעגלייטער האָט איהם אָבּער אָנגעכאַפּט פאַר דער האַנד.

דאָס איז אַ חוצפּה, האָט דזשעק בּייז געזאָגט, וואָס פערהאַלט איהר מיך. עפּעס בּיי דער האַנד.

— איך בּעט ענטשולדיגונג, האָט דער יונגער-מאַן העפליך געענטפערט, איהר וועט זיך שפּעטער דערוויסען, דערווייל ערקלער איך אייך, אַז איהר זאָלט זיך פערהאַלטען רוהיג און נישט מאַכען קיין אוואַנטורעס, ווייל איך וועל אייך פון אויג שוין נישט אַראָפּלאָזען.

דער צווייטער פערמעדער יונגערמאַן איז ווידער געווען בּעשעפטיגט מיט סאַשאַן, ער איז אויך געגאַנגען האַרט נעבּען איהם און נישט אָפּגעלאָזען פון אויג.

דזשעק האָט געוואוסט, אַז אַלץ איז פערפאַלען און מ'וואָלט געדאַרפט וואָס שנעלער פערענדיגען די אומאַנגענעהמע לאַגע. דזשעק איז אָבּער גע-ווען איבּערצייגט, אַז צו דעם גאַנצען שפּיל האָט אַ שייכות דער דאָקטאָר סאַפּיר, וועלכער האָט זיכער אָנגעוויזען אויף איהם דער פּאָליציי. דזשעק האָט דעריבּער געזוכט מיט די אויגען אויף אַלע זייטען, כדי צו געפינען אימיצען אַ היימישען, כדי איהם איבּערצוגעבּען דעם סוד וועגען ראָמאַ גוטמאַן, וועלכע האָט געוואָלט ערמאָרדען דעם סטודענט ראַפאַל בּאַטאַנסאָן און בּכלל יענעם איבּערגעבּען, אַז ער דאַרף זיך אָפּרעכענען מיט'ן דאָקטאָר סאַפּיר, אָבּער אויף דעם איז שוין געווען צו שפּעט דזשעק האָט זיך נישט געריכט, אַז די מפּלה וועט קומען אַזוי שנעל און האָט זיך קיינעם נישט צוגעגרייט בּיי דער האַנד, איצט האָט ער אויך מעהר קיינעם נישט געזעהען.

די לויה האָט זיך דערווייל דערנעהנטערט צום בּית-עולם, בּיים אַריינקירעווען צו דער בּית-עולם-אַלעע האָבּען די געהיים-אַגענטען מיט געוואַלד איבּערגעהאַלטען סאַשאַ'ן מיט דזשעק'ן, זיי פערהאַלטען אויפ'ן עק גאַס און אַדורכגעלאָזען די גאַנצע לויה. ווען אויף דער גאַס איז שוין געוואָרען פּוסט, האָבּען די צוויי יונגעלייט אַרויסגענומען רעוואָלווערען פון האַנד און געזאָגט:

— מיר בּעטען אייך צו געהען מיט אונז אין קאָמיסאַריאַט, וועלכע געפינט זיך עטליכע טריט פון דאַנען, מיר דאַרפען אייך אויסצולעגיטימירען.

— אָבּער דאָס איז דאָך אַ סקאַנדאַל, האָט דזשעק געזאָגט.

— מיר ווייסען נאָך דערווייל גאָרנישט וואָס צו זאָגען, ערשט נאָכדעם, ווי מען וועט אייך אויסלעגיטימירען וועט דער ענין קענען אויפגעקלערט ווערען, איהר פערשטעהט דאָך שוין מן הסתם, אַז מיר זענען געהיים-אַגענטען.

דזשעק מיט סאַשאַן זענען רוהיג געגאַנגען פאָראויס און נאָך זיי די צוויי געהיים-אַגענטען, אַזוי זענען זיי דערגאַנגען בּיז צום קאָמיסאַריאַט. דאָרט האָבּען די געהיים-אַגענטען עפּעס איבּערגעגעבּען דעם קאָמיסאַר, וועלכער האָט זיך בּאַלד געווענדעט צו דזשעקן.

— ווי יאיז אייער נאָמען און פאַמיליען-נאָמען?

— איך הייס דייווי ראַלין און בּין אַנ'אַמעריקאַנער בּירגער, איך בּעט מיך איבּערצוגעבּען אין רשות פון אַמעריקאַנער קאָנסולאַט.

ווי נאָר די געהיים-אַגענטען האָבּען דערהערט דעם נאָמען דייווי ראַלין, האָט דער קאָמיסאַר נישט מעהר געפרעגט, מ'האָט דזשעקן און סאַשאַן אָנגעטון קייטלעך אויף די הענד און זיי אָפּגעפיהרט אין אויספאָרשונגס-אַמט.

קאַפּיטעל 22

נישט איינגעגעבּענער שווינדעל

דיים דער צייט ווען דזשעק, דער יעקע און פריילין „דשאַרלי" זענען געזעסען אין „וואַריעטע" אין בּערלין און זענען שפּאַנירט געוואָרען דורך אַגענטען פון דער בּערלינער פּאָליציי, נאָכדעם, ווי די זעלבּע אַגענטען האָבּען זיך אָפּגעכאַפּט אַ בּריף וואָס איז געקומען פון פּוילען צום „יעקע" אין האָטעל „אַדלאָן", האָט מען די חברה-לייט מעהר נישט אַראָפּגעלאָזען פון אויג, אמת די דייטשע פּאָליציי האָט נישט געוואוסט גענוי וואָס די חברה פּלאַנט אָבּער זי האָט שוין געהאַט די פּינקטליכסטע ידיעות, אַז דאָס איז אַנ'אינטערנאַציאָנאַלע אַפּעריס-טען-בּאַנדע, וועלכע פיהרט אויס די פּיקאַנטסטע שווינדלען.

די הויפּט זאַך אויף וואָס די פּאָליציי איז געווען אויפמערקזאַם איז געווען די פּאָסט, וועלכע איז אָנגעקומען פאַר דעם „יעקע" אין האָטעל „אַדלאָן". נאָך אַ פערשטענדיגונג מיט דעם האָטעל-דירעקטאָר האָט די פּאָליציי צוערשט בּעקומען יעדען בּריף, קינסטליך איהם געעפענט, אָפּקאָפּירט דעם אינהאַלט און דאַן איז ער ערשט צוריק איבּערגעגעבּען געוואָרען דעם האָטעל-גאַסט, וועלכער איז ווידער גע-היט געוואָרען פון אַ געהיים-אַגענט, כדי נישט צו דערלאָזען, אַז ער זאָל אויספיהרען, וועלכע ס'איז אַרבּייט.

(המשך קומט).

שוועסטער און ברודער געזאָלט ווערען חתן כלה

א סענסאַציאָנעלע פּאַסירונג

(2) מיט 20 יאָהר צוריק איז קיין לאָדז געקומען אַ געוויסער זיגמונט קאַרפּינסקי פון אוניעוו. דאָ האָט ער זיך בעקענט מיט אַ געוויסען אַנטאָני באַרבאַרסקי פון ספּאַצערגאַ 9 און אַ דאַנק איהם בעקומען אַרבייט. באַרבאַרסקי האָט געהאַט אַ יונג מעדעל פון 18 יאָהר און צווישען קאַרפּינסקי און מאַ ילאַ האָבען זיך איינגעשטעלט נאָהנטע בעציהונגען. אָבער ווען קאַרפּינסקי האָט זיך דערוואוסט אַז מאַרילאַ קלייבט זיך ווערען מוטער, האָט ער אין אַ שעהנעם העלען טאָג צוגענומען שטילערהייט זיינע זאַכען און איז פערשוואונדען. ווען אין צוויי חדשים ארום, נאָך זיין פערשוואונדען, איז ביי מאַרילאַן געבוירען געוואָרען א יונגעל, האָט מען איהם פערשריבען אַלס סטעפאַן קאַרפּינסקי.

ס'איז אדורך אַ צייט, קאַרפּינסקי איז אויפגעוואַקסען און האָט געאַרבייט אין שייבלערס פאַבריק. דאָ האָט ער זיך בעקענט מיט אַ יונג מעדעל וואָס אַרבייט אין אַ קאָנפעקציע-געשעפט און הייסט אויך קאַרפּינסקי. דאָס יונגע פּאָרל איז זיך געפעלען געוואָרען און נאָר אין קורצען זענען זיי געוואָרען בעפריינדעט און בעשלאָסען ווערען חתן-כלה. צו דעם האָבען זיי בעשלאָסען אַרויסצופאָהרען קיין אוניעוו, צו אַנגעלאַס פאָטער, כדי איהם זיך פאָרשטעלען און אויספּועלען די ערלויבניש אויף דער חתונה. קורץ פאַר'ן אָפּפאָהרען נ"ח אוניעוו, האָט סטעפאַן זיך פערטרויט פאַר זיין כלה, אַז ער איז אַ קינד פון נישט חתונה-געהאַטע עלטערן, אַז ער ווייסט נאָר ס'איז זיין מוטער און האָט אויך אַ פאָטאָגראַפיש-בילד פון זיין פאָטער.

ווען ער האָט אַנגעלאַן געוויזען די פאָטאָגראַפיע פון זיינע עלטערן, איז זי איבעראַשט געוואָרען דערלאַנגט אַ געשריי און געפאַלען אין חלשות. ווען זי איז געקומען צו זיך האָט זיך סטעפאַן דערוואוסט, אַז זיין פאָטער איז אויך דער פאָטער פון אַנעליאַ, אַז זיי זענען הייסט עס שוועסטער און ברודער.

דאָס האָט אויף ביידען אַזוי שרעקליך געווירקט, אַז זיי האָבען בעשלאָסען זיך צו נעמען דאָס לעבען און האָבען ביידע אויסגעטרונקען אַ גרויסע דאָזע יאָדינע. מ'האָט צו זיי אַרויסגערופען די פּאָגאָטאָוויע און נאָכ'ן ערטיילען זיי די ערשטע הילף אין אַ שווערען צושטאַנד זיי אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

Doktór KLINGER

ספּעציאַל-אַרצט פאַר ווענער שע, הויט- און האָר-קראַנקהייטען

ANDRZEJA 2, tel. 132-28

נעהמט אָן פון 9—11 פריה און פון 5—8 אָווענד און פון 1—2 נ"מ אין דער „לעטשניצע פּיעטריקאָווער 62"

האט איהר שוין איינגעקויפט די אויסגעצייכענטע מאַנישעוויטץ = מצות?

לעגט נישט אָפּ אויפ'ן לעצטען טאָג דעם איינקויף פון מאַנישעוויטץ = מצות, ווייל היי-יאָהר איז דער קוואַנטום זעהר א בעגרעניצטער.

פערטרעטער אויף פּוילען

E. W. I. G. Sp. Akc.

Oddział w Łodzi, Południowa 20, tel. 100-67.

יהודית די פרוי פון ישראל וואַלינסקי

ווערט געזוכט פון מעקסיקאַ

אין דער לאָדזער קהלה איז אָנגעקומען אַ בריף, לויט וועלכען עס ווערט געזוכט אַ געוויסע פרוי יהודית, וועלכע האָט חתונה געהאַט מיט ישראל וואַלינסקי, זי האָט אַמאָל געוואוינט אויף פּיעטרקאָווער גאַס. די בעטרעפענדע ווערט געזוכט דורך: ל. גורעוויטש, אַפּאַרדאַטאָ 75, לוצאָוואַ לעראַדאָ, מעקסיקאַ.

צאָל-הנחות פאר קאָנפעקציע-עקספּאָרט

(ה) פון 1 אַפּריל אָן טרעטען אַריין אין קראַפט די נייע פעראָרדנונג פון די מיניסטאָרען פאַר פי-
גאַנץ-האַנדעל און אַגראַר וועגען צאָל-פערלייכטערונג צו אַ גאַנצע אַ רייהע עקספּאָרט-אַרטיקלען געאַרבעטע, בוימוואָלענע וואָלענע, און האַלבוואָלענע מלבושים, די דאָזיגע פעראָרדנונג וועלכע איז דערווייל גילטיג נאָר ביז'ן 31 דעצעמבער וועט פיל מיטווירקען צו דער פערשטאַרקונג פונ'ם קאָנפעקציע-עקספּאָרט.

דאָנערשטאָג — אַ לוקי לבנה

היינטיגען דאָנערשטאָג 6.27 אין אָוונד וועט זיך אָנהויבען אַ לוקי לבנה. די פערטונקעלונג פון דער לבנה וועט זיך אָנהויבען 7.23 אין אָוונד פון דער דרום-מזרח-זייט. 8.22 וועט די לבנה זיין אינגאַנצען פערדעקט, און וועט אין אַזאַ צושטאַנד פערבלייבען ביז 9.53, ערשט 10.52 וועט אַ טייל פון דער לבנה ווערען צוריק העל און ערשט 11.48 אינגאַנצען ווערען נאָרמאַל.

די לקוי לבנה וועט מען זעהען אין גאַנץ אייראָפּאַ אַ חוץ אין דעם מזרחדיגען טייל.

דעם הויפּט-געווינס

האט דער, ווער פון 15. מערץ ביז'ן 30. אַפּריל קויפט

אַ מענער-הוט

ביי מ. קאַפּעלושניק

קאָנסטאַנטינער 8

ווי נאר איז דעם אנגעגעבענעם טערמין זענען די פרייזן רעדוצירט מיט 30 פּראצענט.

איילט אייך צו און נוצט אויס די געלעגנהייט!

ציהונג פון דער 22 פּוילישער מלוכה-לאָטעריע

5-טע קלאַס — 16-טער טאָג

15.000 zł. na nr.: 181196.

10.000 zł .na nr.: 77868.

5.000 zł. na nr.: 8055.

3.000 zł. na nr.: 26075 51564 118454.

2.000 zł. na nr.: 33325 91432 172990 197735.

1.000 zł. na nr.: 779 76853 160538 173481 173929 174016 180703 186656 190096 191570 202914 205435 206133.

Po 500 zł. na nr.: 3760 14750 15793 17806 17943 18432 19830 20803 27476 32972 35837 38984 40654 48275 47904 49476 51029 53159 54457 54836 55889 65860 72951 77279 28594 81451 82440 82727 86233 78268 87690 89741 96688 103298 109121 109568 109851 111752 115486 119035 123601 126521 131174 136376 137212 140414 142272 142772 146558 146877 147570 148249 148464 153290 157165 163021 164266 165273 168614 169952 173853 174466 174544 186904 189221 189259 198833 199164 199166 200375 200466 201026 204497 204856 205435 206133.

Po 250 zł. wygrały numery następujące:

290 469 715 64 65 88 983 1637 2028 127 80 88 237 513 644 808 88 919 38 77 3011 240 370 460 550 718 863 925 51 6425 672 919 92 7076 187 311 670 83 777 84 8214 84 433 569 60 9626 57 831 83 92 917.

10135 347 472 757 880 991 11045 118 19 229 320 451 12029 155 245 443 824 900 13294 421 551 769 899 14022 423 28 92 617 15181 296 433 572 16050 382 509 803 54 17124 209 447 560 833 18365 572 90 705 26 963 19026 100 295 372 90 537 608 67 909 67 99

20235 359 93 543 671 753 21055 538 609 34 22242 405 514 628 746 850 23218 421 98 442 542 24489 569 70 82 619 32 73 995 24160 545 79 669 774 810 70 26046 456 952 27031 658 80 788 28030 123 200 78 421 540 81 973 29088 173 239 374 422 25 42 878.

30126 474 31123 68 531 618 75 786 32012 70 106 84 237 44 353 450 708 994 33189 511 72 74 96 669 379 34025 269 301 35 650 66 819 925 35052 118 89 209 359 684 708 21 846 36018 393 428 73 501 913 37127 417 77 685 947 38048 197 247 321 39009 122 92 261 514 909.

40078 175 220 79 389 448 548 703 11 35 838 41032 36 42107 85 254 77 464 597 664 44007 136 95 272 345 59 94 541 61 648 923 45460 85 620 877 6238 329 447 96 738 964 47087 248 322 509 700 14 909 48091 212 542 43 647 84 717 888 992 49010 161 257 631 63 768 963.

50158 78 210 397 816 51019 173 215 723 812 41 52118 224 25 54 307 92 469 926 63 66 607 872 53135 547 95 719 29 896 54031 719958 55104 660 758 56057 141 75 291 364 515 57048 306 661 70 94 819 75 984 58130 208 431 557 665 731 39 846 96 917 76 82 59218 643.

60022 25 59 553 77 694 924 61340 42 464 555 95 680 997 62058 69 238 94 509 44 83 815 87 63155 488 564 80 850 64097 294 450 531 712 14 65161 227 327 407 52 605 880 925 66138 403 697 99 797 964 93 67091 148 68019 35 166 69109 303 420 653 854.

70151 240 664 700 71052 133 200 315 417 558 617 915 94 72121 60 65 303 713 88 878 73012 203 32 524 913 71 74120 78 95 535 975 75149 226 413 609 912 37 76030 684 835 951 77090 119 653 96 840 78090 134 94 450 504 644 734 813 919 79139 61 84 259 494 706 54 96.

80044 111 76 563 626 766 80 854 982 81017 495 522 681 751 894 82393 402 98 99 517 52 791 987 83040 195 206 427 751 64 85 84054 113 55 537 85450 73 86087 237 70 71 652 73 840 84 924 84 87084 156 307 89 432 651 900 88069 92 230 31 429 802 43 89056 185 379 633 71 749 845.

90302 28 500 717 866 974 91399 539 781 992 92104 581 730 841 93025 325 433 462 549 607 871 978 94364 454 532 972 95108 50 248 56 582 732 873 918 54 96042 99 672 844 902 35 98178 266 454 916 99040 424 571 662 739 91 951.

100221 101423 45 605 37 904 26 102215 46 372 423 585 605 46 84 703 835 38 91 103018 106 93 770 829 104018 501 77 783 813 105124 230 67 545 53 605 725 56 106118 290 940 107022 240 314 18 737 932 85 108278 332 471 95 658 849 498 109810 39 97.

110238 573 81 664 836 111131 56 586 636 61 708 851 91 112076 679 796 839 77 113002 76 151 66 560 790 805 114619 34 66 996 115098 181 298 116142 219 640 707 80 915 117248 300 650 987 18076 228 453 739 976 119031 172 285 320 97 401 765 848 951.

120403 37 566 76 673 876 998 121441 587 904 123071 80 142 306 31 54 497 995 124049 186 613 952 80 125045 163 768 827 32 62 126131 231 44 305 647 775 92 127073 273 308 65 480 551 128053 60 199 324 800 75 129614 722.

130008 25 86 141 349 478 95 592 131176 261 476 505 86 699 755 811 132027 34 62 409 542 51 133357 84 532 45 885 944 134059 209 19 4444 135220 598 771 861 136202 82 306 42 635 850 908 39 137640 42 60 80 138598 139184 229 88 365 474 7.6.

140045 122 63 141006 146 64 201 420 37 513 719 23 84 816 935 142634 748 801 143533 923 62 92 144059 107 44 56 305 76 79 468 528 89 708 80 145398 548 767 90 146062 152 399 434 588 612 508 17 423 4013-157 309 484 772 941 5091 97 410 909 73 147039 47 79 200 400 508 148650 987 149053 666 993.

150004 142 498 646 83 891 151098 570 902 152105 895 944 153022 96 123 83 599 836 905 51 154254 346 52 84 674 802 946 57 59 155028 290 338 485 618 719 829 946 68 156037 416 92 504 50 96 614 157310 463 604 32 708 858 158163 353 82 492 684 784 812 37 936 159009 251 424 35 72 588 818.

160047 105 54 574 841 938 56 161047 406 18 637 745 162418 781 900 80 163283 413 565 627 83 735 46 164135 518 47 75 78 610 783 165124 45 204 58 362 691 737 82 924 28 166073 142 220 339 474 586 679 872 973 167648 73 811 37 168028 111 555 869 74 956 169005 496 526 30 74 688.

170018 46 142 75 216 19 71 692 807 920 96 171023 66 73 91 134 316 19 94 589 97 943 172028 112 216 721 802 941 173079 104 174065 127 450 546 362 175090 233 552 621 738 176159 72 240 385 723 37 177027 61 212 85 92 388 96 460 616 73 763 869 178314 527 631 861 980 179238 39 410 509 674 809 16 33 907.

180016 77 86 264 409 82 504 181091 405 675 721 947 182024 314 70 464 732 915 41 183195 956 184046 136 256 66 356 707 857 991 185231 356 83 409 81 537 631 33 763 808 912 186271 324 542 678 773 99 903 187190 212 742 923 188134 234 67 376 78 487 604 99 189109 80 226 43 323 80 88 945 50.

190028 79 80 319 79 449 621 67 70 732 191229 366 908 192054 477 514 66 733 825 74 944 193035 50 68 77 195 361 566 79 624 82 776 940 57 194130 55 862 961 195263 606 743 44 911 196168 321 508 648 786 197017 128 57 705 887 198002 63 227 425 548 93 681 92 752 77 855 199244 338 957.

200141 219 311 598 634 734 70 90 947 201022 268 83 323 453 79 591 682 707 61 202104 36 63 280 423 849 77 912 13 41 203112 222 371 423 55 502 17 30 821 975 204473 559 835 205161 78 741 808 917 206053 60 307 459 98 710 819 915 207403 25 898 976 208539 61 96 676 760 209048 172 309 98 780 804 955.

צו אַלע איינוואוינער פון לאָדז!!!

מיר טיילען מיט דער עפנטליכקייט, אַז דאָס הויפּט-געווינס פון דעם נעכטיגען ציהונגס-טאָג פון דער 5-טער קלאַס

זל. 20.000 אויף נומער 138.392

איז ווי געוועהנליך ווידער געפאַלען אין אונזער גליקליכסטער קאָלעקטור!

ס. יאַטקאַ

פּיעטריקאָווער 22

פּיעטריקאָווער 66

פּאַביאַניץ, פּל. דאַמבר. 3

בירגער! דאָס גליק איז שטענדיג מיט אונזערע ג' שפּילער! אויסער דעם אויבענדערמאָהנטעו געווינס איז ביי אונז ביזהער געפאַלען פיל, פיל געווינסען צו זל. 10.000, 5000, 3000 א.א.וו. א.א.וו. — די געווינענע לאָסען זענען נאָכצוזעהען אין אונזערע שויפענסטערס! — מיר רופען אַלע צו קויפען אונזער גליקליכע לאָסען צו דער 1-טער קלאַס 23 מלוכה-לאָטעריע!

עפענטליכע ווענדונג צו אַלע בעזיצער פון אפגעטראָגענע מענער-היט!

אויב איהר ווילט אייער געלד נישט ארויסוואַרפען אין גאַס, טאָ גיט אייערע

היטען צו פאַסאָנירן

נאָר אין

מ. קאַפּעלושניק

היטען-געשעפט

8 קאָנסטאַנטינער 8

טויזענדער קונדען

האָבען זיך איבערצייגט, אַז אַ פאַסאָנירטער הוט פון מ. קאַפּעלושניק, קאָנסטאַנטינער 8 ווע"ט הן אין צוראַטע, און הן אין דער ארבייט

ערשטקלאַסיג אויסגעפערטיגט.

וועגען חיים סאַלאַמאַן'ס ירושה

מ'ווייסט נאָך נישט ווער זענען די אמת'ע יורשים

אין 1775 ווען ענגלאַנד האָט געוואָלט אונטער־דריקען דעם אומאָפהענגיגקייטס־קאַמף פון די אַמע־ריקאַנער פאַטריאָטען האָט דער יוד חיים סאַלאָמאַן אונטערגענומען צו פערשטאַרקען די פרייהייטס־בע־וועגונג צווישען די אַמעריקאַנישע יודען און אַליין זיך געשטעלט אין דער שפיץ פון דער דאָזיגער בע־וועגונג. כדי בכלל צו זיכען דעם ערפאָלג פון אויפ שטאַנד האָט חיים סאַלאַמאַן אַלס רייכער מענש פאַר־געלעגט די אַנ'אָהנטערמיניגע און אָהנפּראָצענטיגע הלוואָה פון 650 טויזענד דאָלאַר. די אָנפיהרער פון אויפשטאַנד האָבען גערן אָנגענומען די הלוואָה און זי דאַן פערשריבען אין די ביכער פון דער אַמעריקאַ־נישער מלוכה. אין אָנערקענונג פון חיים סאַלאַמאָנס גרויסע פערדינסטען פאַר אַמעריקאַס אומאָפּהענגיג קייט איז נישט לאַנג צוריק געגרינדעט געוואָרען אין ניו־יאָרק אַ ספּעציעלער קאָמיטעט צו שטעלען דאָרט אַ גרויסען סאַלאָמאַן מאָנומענט.

לעצטענס האָבען אַ רייה יורשים פון חיים סאַלאַ־מאָן זיך געווענדעט צו דער אַמעריקאַנישער רעגי־רונג מיט אַ ביטע, זיי צוריקצוגעבען די הלוואָה פון 650.000 דאָלאַר, וואָס חיים סאַלאָמאָן האָט בשעתו געגעבען אין צוזאַמענהאַנג דערמיט איז טאַקע אין אַמעריקאַנער סענאַט אַריינגעטראָגען גע וואָרען אַ פאָרשלאַג אויסצוצאָהלען די סאַלאָמאַן־הלוואָה. און אָט איז אַרויסגעשוואומען פאַר דער וועלט די פראַגע: ווער זענען די ווירקליכע יורשים פון חיים סאַלאָמאָן?

וויענער היסטאָריקער האָבען זיך גענישטערט אין פערשידענע אַרכיוועז און זיי האָבען פעסטגע־שטעלט, אַז חיים סאַלאָמאָן דער אַמעריקאַנישער פאַטריאָט און פינאַנסיסט איז געווען אַ לאָדזער יוד, זיינע יודישע יורשים הייסען סאַלאָמאָן אָדער סאַ־לאָמאָנאָוויטש.

אין וויען האָט זיך שוין געבילדעט אַ יודישע גרופּע פון סאַלאָמאָנס אָדער סאַלאַמאָנאָוויטשעס, וועלכע געהמען אונטער אַנ'אַקציע פעסטצושטעלען, ווער עס זענען די אייגענטליכע יורשים פון בע־ריהמטען אַמעריקאַנישען יוד.

די וויענער סאַלאָמאָן־גרופּע האָט זיך געווענ־דעט צו דער לאָדזער קהלה מיט אַ ביטע אַז זי זאָל זיך פעראינטערעסירען מיט דעם ענין און אַנרעגען די לאָדזער סאַלאָמאָנ'ס—סאַלאַמאָנאָוויטש'ס, זיי זאָ־לען זיך שטעלען אין פערבינדונג מיט זיי אין וויען.

דער אַדרעס פון דעם וויענער יורשים־קאָמיטעט איז: מ. סאַלאָמאָניץ, ווירט־גאַססע, וויען 9.

אינפאָרמאַציעס וועגען דעם ענין קען מען בע־קומען אין דער לאָדזער קהלה.

דאס געווינס 20.000 זל. אין לאדז!

דאָס הויפּט-געווינס פון דעם נעכטיגען ציהונגס-טאָג פון דער 5-טער קלאַס 20 000 זל. אויף נומער 138392 איז געפאַלען אין לאָדז דאָס לאָס איז פערקויפט געוואָרען דורך דער גליקליכער קאָלעקטור ס. יאַטקאַ פּיעטרקאָווער 22 און 66.

די געווינער זענען 3 יודען פון מיטעלער קלאַס.

טראַגעדיע פון א אפגענארט מיידל

(2) מיט עטליכע טעג צוריק האָבען מיר מיט־געטיילט וועגען אַ פערצווייפעלטען שריט פון אַ דינסטמיידעל דאָמאַגאַלסקא, וועמען איהר 18־יאָה־ריגער חתן האָט פערלאָזט. זי האָט איהם אָפּגע־וואַרט אויף די טרעפּ פון הויז אויף דאָמבראָווסקאַ 3 און בעגאָסען מיט זאַלץ־זויערע, און די רעשט זאַלץ־זויערע אויסגעטרונקען.

ביי פעליקס קלוטשינסקי איז אויסגעריבען אַנ־אויג. ער איז אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאַל. און זיין געזונד־צושטאַנד בעסערט זיך. דאָמאַגאַלסקא, איז אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאַל, און בעכ־טען איז זי, נישט קומענדיג צו זיך, דאָרט געשטאָר־בען.

פון קינא פון די מלוכה-בעאמטע

שענקעוויטשאַ 40

מיט גרויס ערפאָלג ווערט איצט דעמאָנ־סטרירט דער גרויסער היסטאָרישער פילם א. ג. „מלך מלכי המלכים" מיט די גרעסטע יודישע קינסטלער רודאָלף און יוסף שילדקרויט אין די הויפטראָלען.

דאָס בילד איז רעזשיסירט דורך דעם בע־ריהמטען רעזשיסער סעסיל בידעמיל.

כשר לחג הפסח!

E W I G

אנ'אמת'ן פרעהליכען יום-טוב

וועט איהר האבען, געברויכענדיג דעם איבעראל-בעוואוסטן אלס דער בעסטער

טעה

אין אלע סארטען און פאסונגען.

אויסצייכנונג פאר א יודישער פירמע

די יודישע ראָווערען-פירמע קאָקאָשקאָ אין באָריסע האָט די טעג דערהאַלטען פון אָנפיהרער פון לאָדזער ד. א. ק., גענעראַל מאַלטשאָווסקי אַנ'אויסצייכנונגס-דיפּלאָם און אָנערקענונג פאַר דעם שנעלסטען צושטעלען זיינע ראָווערען, בעת דעם צושטעלונגס-פּרוב, וועלכער איז אַדורכגע־פיהרט געוואָרען אין לאָדז.

אין דיפּלאָם ווערט אַ חוץ דער אָנערקענונג די פירמע שטאַרק געלויבט פאַר דעם געוויסענ־האַפטען און שנעלען ערפילען פון איהר בירגער־ליכען חוב.

Zawiadomienie.

Niniejszym podaję do wiadomości Sz. Klijenteli, iż z dniem dzisiejszym objąłem wyłączną komisową sprzedaż wyrobów jedwabnych

W. H. B-ci Müller Sp. Akc.

w Kaliszu

M. GOTTESDIENER

Cegielniana 30 tel. 219-49.

מעלדונגען

מעלדונגען פון חוג „אחדות" (החלוץ-המרכזי)

צוליב טעכנישע סבות וועט דער קאָלעקטיווער רעפעראַט א.ד.ט. „החלוץ המרכזי און איהרע פיהרער" נישט פאָרקומען.

מיר מעלדען גלייכצייטיג אַז היינט, זונטאָג, דעם 29 מערץ פּינקטליך 9 אָוונד קומט פאָר אין לאָקאַל פון „ברית טרומפעלדאָר", פּיעטרקאָווער 79 אַ דרינגענדע שיחת-חברים. מיר פאָדערען אויף אַלע חברים-ות פון חוג אומבעדינגט צו קומען.

די הנהגה

יודישע רעליגיעזע אַרבייטער-פּאַרטיי „פּועלי אגודת ישראל", לאָדז, ווסכאָדניא 66

דערמיט מעלדען מיר אַלע וועלכע האָבען זיך פערשריבען ביי אונז צו בעקומען די פּסח-שטיצע פון די קהלה דאַרפען זיך מעלדען פון היינט 9 אָוונט אין סעקרעטאַריאַט וואו זיי וועלען בעקומען די געלד-אונטערשטיצונג. גלייכצייטיג מעל־דען מיר אַז זונטאָג ב' דחמו"ה דעם 6 אַפּריל פון 12 פריה ביז 10 אָוונד קומט פאָר די וואַהלען פון דעלעגאַטען צו די 2-טע לאַנדעס-קאָנפערענץ פון פּא"י אין פּוילען וועלכעס קומט פאָר אין וואַר־שאַ דעם 19-20 קוויעטשען, דעריבער פאָדערן מיר דיסציפּלינאַריש אויף אַלע חברים און סימפּאַטיקער זיך צו פערזאָרגען מיט וואַהל-קאַרטען וועלכע זענען צו בעקומען ביי אונז אין סעקרעטאַריאַט טעגליך פון 8–10 אָוונד.

ציהונג פון דער 22 פוילישער מלוכה-לאטעריע

5-טע קלאס — 17-טער טאג

20.000 zł. na nr. 138392.

Po 10,000 zł. na nr.: 27567 145234.

Po 5.000 zł. na nr.: 29175 61058 155182.

Po 3.000 zł. na nr.: 4786 110088 114390 125166 130081 139467 150658 161684.

Po 2,000 zł. na nr.: 15163 33895 43402 55855 58418 64986 79392 108173 118365 161749 168751 173633 182165 195427 100411.

Po 1.000 zł. na nr.: 5507 6005 10454 21675 22693 23155 27177 27188 29597 52957 56726 65248 106249 107959 110433 124217 126299 129580 138609 147873 161520 164549 171217 172565 175001 191614 191844 198806 199421 206265.

Po 500 zł. na nr.: 408 2959 4696 8540 12214 12274 13510 13818 19315 19502 22816 24983 25080 25088 25373 25526 25742 29724 30194 30905 31705 32650 33089 35130 37239 37544 38423 39062 40470 44521 44731 48228 48608 50136 50264 51096 52301 53478 53988 53990 55773 57220 58750 59011 59713 60429 64000 66439 66491 68253 72833 74176 76132 76345 77026 78220 80043 80875 81234 81453 82603 86010 86375 86375 86918 87776 88909 93351 95101 95612 96700 97214 97925 99072 99810 103379 103532 105755 106030 106051 107775 109970 111072 113201 114090 114692 118059 118611 119224 120620 121270 121460 121980 124800 125249 127335 128723 129609 130935 133074 134657 136059 137528 138717 140546 142677 144703 145488 146852 147715 151854 153576 154074 157425 158231 162350 162416 162733 163005 163472 166561 168274 171415 174704 175525 177267 181188 182605 183922 184034 184129 184174 184446 184490 184824 186153 186563 187734 188070 188724 188772 189846 191689 191843 193973 198060 198346 201625 201740 202220 202489 204037 205024 205502 205892 207435 208310 208931.

Po 250 zł. wygrały numery następujące:

185 306 14 96 479 565 693 722 1125 54 85 88 224 754 808 68 2124 41 49 71 233 99 401 11 69 95 515 51 93 604 30 37 74 818 3046 214 419 507 57 73 74 666 770 884 971 76 4041 52 213 20 35 467 535 674 957 5038 115 294 590 646 760 819 910 6009 46 103 504 9 32 626 35 716 846 917 26 7112 346 47 444 51 92 94 659 897 961 8072 104 89 228 37 57 310 448 64 504 724 807 13 20 56 969 72 9054 108 26 268 496 583 749.

10070 101 6 29 37 209 11 349 420 47 524 626 76 859 983 11030 199 224 336 403 99 645 91 720 894 982 12028 44 45 63 90 153 439 531 84 818 980 13005 37 73 140 250 339 516 60 827 975 14050 117 20 247 465 502 53 74 97 655 871 92 983 15000 281 354 71 404 549 614 802 40 59 83 16127 249 301 10 28 427 548 84 654 61 750 95 97 802 44 49 17051 83 220 28 83318 54 427 567 631 76 88 93 750 945 18047 101 56 203 390 481 522 82 99 800 2 937 19056 143 82 90 261 358 68 432 47 516 600 81 722 36 91 907 55 7 982.

20093 120 21 52 232 430 527 604 713 21052 72 78 112 42 63 344 414 552 673 703 8 79 879 939 22003 109 41 204 8 321 93 613 664 737 904 5 54 75 232 76 469 510 33 71 728 56 24018 29 177 232 72 324 27 95 483 579 623 41 700 9 843 965 98 25010 22 56 615 21 46 218 353 402 49 75 80 613 59 790 818 34 990 26225 491 570 610 761 848 51 78 905 29 77 88 27023 185 227 87 313 411 35 39 504 85 95 664 742 63 801 14 52 73 88 89 923 36 69 28027 114 96 296 450 551 610 72 735 947 52 93 29210 16 35 63 373 408 700 58 855 957.

30072 98 138 291 381 355 59 705 46 99 894 31001 41 247 66 80 345 65 79 472 533 818 23 61 913 32069 77 170 274 338 67 89 459 591 651 93 740 78 859 33009 221 551 70 681 817 34174 94 389 487 638 940 35082 160 276 347 66 455 548 810 30 31 910 37088 121 87 215 63 385 495 622 702 899 38131 214 29 323 36 555 662 716 93 39006 74 269 98 453 76 504 97 677 78 743 848 935 35.

40029 68 189 539 68 623 96 754 87 844 41013 43 49 148 63 218 91 363 79 88 466 509 42159 210 391 504 645 813 22 53 67 43009 14 115 30 67 88 217 95 97 453 94 805 67 776 79 957 44037 99 185 262 342 415 27 82 636 738 65 802 47 45013 192 324 42 49 403 11 88 556 86 630 93 76 980 46008 62 323 60 451 644 45 787 807 32 58 75 826 47023 175 290 689 788 815 29 952 72 48186 92 95 202 22 56

דער גרעסטער געווינס פון נעכטיגען טאָג סומע פון **20.000 זל.** איז געפאַלען אין אונזער גליקליכסטער קאָלעקטור אויף נומער 138.392

גליקליכע לאָסען צו דער 1-טער קלאַס שוין צו בעקומען.

„Samuel Weinberg" וועקסעל-קאַנטאָר און לאָטעריע- קאָלעקטור **58 פּיעטריקאָווער 8**

Wł. Samuel Weinberg i S. Kasman

קיין פיליעס בעזיצען מיר נישט.

594 657 862 49110 52 231 55 510 99 656 68 723

500008 24 69 82 135 426 90 664 88 774 82 859 72 51007 107 19 89 317 23 37 67 460 529 38 57 632 40 90 730 877 958 52188 205 28 87 390 551 682 793 857 944 71 93 53099 189 286 416 56 563 99 871 54058 81 278 630 65 82 724 912 83 98 55066 282 452 73 745 829 82 995 56012 149 53 62 233 59 333 480 565 74 88 641 87 742 57155 62 216 17 316 51 96 480 504 33 674 785 886 906 45 70 95 58031 65 161 94 250 76 471 553 603 727 992 59166 264 78 79 365 99 413 58 679 971.

60174 421 626 85 807 86 92 906 76 61224 420 41 511 80 82 691 747 811 48 80 84 911 55 62056 165 255 438 72 843 63015 163 298 312 60 416 51 96 683 739 64016 182 206 96 358 528 54 79 623 88 866 96 973 65102 219 386 89 93 458 75 548 753 890 66012 110 71 438 599 670 93 852 944 67185 265 92 528 60 790 55 63 802 971 68026 140 223 48 504 61 631 81 738 75 881 991 69062 70 92 344 63 95 425 93 634 83 949.

70322 74 78 415 33 503 10 20 623 873 95 902 18 71032 99 155 247 358 416 24 50 601 52 769 70 860 945 72167 227 48 98 533 63 765 92 847 53 90 73151 349 67 416 31 48 503 26 85 602 86 807 12 32 86 956 74152 212 38 379 99 456 521 87 652 848 959 75179 92 210 43 85 498 505 15 56 84 704 97 990 76043 67 90 187 342 455 629 41 53 94 714 47 66 900 3 83 77014 85 515 58 204 17 331 414 71 544 670 97 766 914 57 84 78080 130 75 300 73 451 507 25 737 50 79538 88 89 610 69 829 902 68.

80079 110 90 212 71 303 7 58 565 732 76 81002 243 343 86 415 67 513 26 738 39 843 972 82039 246 88 338 528 678 833 93 946 65 83003 45 82 115 224 97 301 389 713 33 936 84133 212 49 57 440 85 593 745 857 918 67 85024 95 182 237 413 67 709 92 994 86387 591 99 679 96 810 922 87167 266 89 335 90 543 699 707 47 93 802 9 46 88344 48 410 91 523 660 933 89040 124 53 299 363 70 600 50 75 834 52

90000 46 107 17 220 89 99 300 46 409 524 71 796 941 91121 41 207 43 306 67 76 420 27 60 509 28 62 676 719 49 84 89 885 918 92014 51 62 130 66 407 510 33 91 609 97 712 42 63 809 58 68 941 93098 124 38 207 424 525 82 690 790 94102 86 287 345 416 563 600 937 95151 72 83 86 233 38 452 97 507 47 627 34 50 758 67 96092 386 450 506 637 98 719 82 922 75 97005 111 78 278 81 393 98 664 946 98119 236 56 360 84 529 38 52 625 72 757 867 72 99090 197 293 439 95 625 782 98 886 926.

100015 157 70 96 213 434 88 527 613 78 783 866 101287 90 310 88 573 686 749 102011 89 94 126 61 21 170 407 531 45 64 656 798 897 903 34 26 68 103058 141 220 89 312 13 16 402 104041 72 80 116 404 10 519 24 661 806 86 968 71 105044 59 97 133 74 217 80 438 704 844 976 106095 205 46 313 35 447 574 841 918 35 107085 244 564 638 88 804 108064 74 143 208 55 61 510 512 34 780 938 109148 74 96 426 541 94 693 765 72 860 69 71 74 900.

110078 138 76 230 64 356 83 654 69 87 705 62 68 820 70 76 946 111117 57 250 59 456 517 36 603 41 713 17 915 42 50 63 112061 72 144 45 74 323 404 522 47 52 74 732 47 57 800 14 20 901 55 77 113294 425 547 603 67 88 114157 346 77 607 709 89 813 76 906 115017 49 318 54 415 22 556 75 688 741 62 814 53 116026 78 99 125 48 240 435 59 60 77 360 78 646 70 742 80 977 117109 55 66 262 423 25 68 511 35 41 49 720 54 66 812 969 118001 14 18 127 76 384 97 99 835 37 544 78 723 48 808 119023 189 254 60 329 628 41 764 826 925.

120084 96 127 51 201 25 536 45 47 86 612 61 725 53 971 121004 138 56 227 76 314 471 724 897 934 48 76 122034 271 483 888 123004 148 238 51 304 80 456 522 39 73 672 76 79 751 77 124526 746 878 950 61 78 125136 93 209 18 330 36 50 89 496 126014 30 85 111 26 30 37 71 229 301 439 41 527 941 85 127038 53 90 210 310 32 514 21 55 647 75 128006 72 276 394 519 75 91 600 880 948 129016 85 101 19 65 275 88 359 67 70 455 576 609 23 714 21 51 73 851 966.

130011 46 67 258 69 306 62 465 519 21 633 93 792 807 20 73 906 19 97 131065 169 82 622 47 50 782 872 932 69 98 132060 206 72 310 47 460 97 524 530 60 742 866 133057 89 192 308 56 646 90 91 640 730 82 933 134046 61 293 369 445 90 529 52 730 77 819 59 939 69 96 135009 79 179 206 69 323 576 642 710 45 89 863 72 927 71 76 78 87 136012 147 263 393 95 99 484 537 718 63 833 137027 41 114 34 240 72 312 623 93 718 80 962 68 138200 22 416 30 680 753 61 64 836 90 964 139045 127 31 88 349 520 37 639 771 915.

140047 140 95 240 329 454 709 38 49 89 90 866 904 71 141021 44 100 10 25 233 65 78 385 92 425 534 550 53 99 714 82 861 142045 57 94 285 308 465 599 684 734 967 143045 263 83 553 778 313 74 913 144027 154 74 217 24 304 423 527 60 667 741 61 145048 224 444 47 518 38 50 79 600 720 94 146010 48 207 13 516 824 90 939 53 84 147004 112 233 344 74 432 539 541 42 80 746 48 901 15 57 148049 98 119 68 436 51 75 583 643 732 885 90 929 30 86 96 149006 42 153 74 215 367 469 527 636 64 716 84 824 30 925 64.

150338 51 602 732 90 992 151015 34 120 72 207 456 521 44 83 657 70 785 813 70 930 38 67 152024 173 328 890 996 153089 693 934 63 81 89 154006 11 39 61 170 76 252 75 400 22 69 530 79 644 88 871 95 963 85 155190 203 18 41 78 333 74 453 538 74 757 812 15 156201 349 72 490 636 51 76 703 811 66 95 957 157076 204 91 330 39 424 543 648 71 721 856 77 94 98 919 158067 71 304 57 439 658 759 93 845 48 56 60 91 159020 78 154 218 320 551 87 696 754 55 97 807 29 46.

160039 145 305 22 65 97 414 53 74 92 598 626 65 775 77 94 889 914 61 161033 134 48 70 85 294 301 24 424 556 96 676 918 162023 26 40 61 72 233 85 357 92 533 753 884 917 41 163095 197 229 63 430 642 763 69 164019 59 66 90 233 303 18 448 49 551 81 661 708 862 927 70 165079 167 289 96 99 484 503 44 623 24 713 93 839 63 166344 48 403 65 625 758 86 820 167144 65 224 382 468 514 61 746 86 944 70 72 168069 81 90 170 216 21 63 98 320 54 431 51 90 511 600 93 701 35 64 80 803 41 71 92 915 47 58 82 169035 57 74 120 40 387 433 56 533 78 611 96 711 34 893.

170231 95 399 58 3604 715 96 831 171058 179 418 46 62 617 946 76 172039 47 131 232 33 89 90 345 61 71 536 626 41 796 98 935 173120 219 54 58 98 373 487 513 77 97 696 812 83 174229 58 345 67 406 75 702 03 876 83 88 73 906 54 65 175206 59 71 439 506 94 602 963 74 176016 299 361 418 506 677 80 700 816 63 900 18 84 177032 177 229 322 64 435 41 615 43 61 838 909 178286 326 61 451 719 179018 102 623 66 88 90 99 727 54 55 908 38

180021 29 36 38 55 63 127 59 216 344 496 503 66 635 758 900 99 181019 67 87 824 391 504 654 761 827 182218 348 54 96 485 512 21 60 607 28 43 54 703 833 47 48 53 930 183128 45 336 98 404 22 32 46 617 47 708 13 976 184081 67 93 167 228 63 390 452 60 757 869 933 185125 41 65 290 380 446 49 525 605 06 820 76 953 95 186097 181 84 297 309 33 45 458 78 519 748 71 854 71 7488 959 187005 32 112 69 204 372 97 407 47 766 948 188064 277 433 551 90 650 80 93 765 833 95 23 189025 73 155 76 213 51 69 395 436 49 55 71 619 71 764 817 39 919 23.

190011 69 578 650 52 90 879 933 191092 389 437 98 552 81 631 709 16 20 36 834 920 26 88 92 192120 48 79 204 329 472 86 588 92 617 58 945 193062 176 201 315 77 674 96 863 909 194049 641 793 854 61 963 195248 95 316 17 850 196147 219 28 491 652 71 735 62 69 813 29 46 72 957 81 82 197179 262 77 347 410 566 618 62 65 779 828 198001 238 311 22 77 457 505 18 22 61 79 719 805 980 92 199108 55 218 70 322 37 71 72 478 620 702 49 52 72 934 49.

200218 323 408 568 630 35 65 81 89 755 917 86 201117 55 200 03 91 303 79 406 648 757 202045 308 497 550 641 66 719 54 951 203175 344 485 697 737 856 931 57 204051 272 75 323 431 68 610 44 75 77 701 75 88 817 53 705 69 205069 136 50 52 77 342 497 631 55 730 834 71 914 51 206059 114 67 95 93 325 34 637 885 207032 99 123 58 299 313 66 412 502 664 780 808 909 70 87 208062 99 120 26 82 86 204 467 566 635 736 913 15 209009 376 438 528 703 07 889 911.

„SPLENDID" קינא-טעאטער

שבת, דעם 4 טען אפריל 9.30 אוונט

רעליגיאנס-קאנצערט

עס נעהמ'ן אנטייל: עס נעהמען אנטייל:
אבערקאנטאר פון דער ווארשאווער סינאגאגע

מ. קוסעוויצקי

בראנישלאווא ראטשטאטובנא (פידעל)
ביים קלאוויר: ליבטערמאנובנא.
בילעטען פון 1.50 זל. צו בעקומען אין קינא-טעאטער „ספלענדיד".

וואו בעקומט מען גוטען ויין

ביים דעצידירען זיך, וואו מען זאל קויפען, וועלכע ס'איז זאך — דארף מען נעהמען אין בעטראכט די סאלידקייט, פעראנטווארטליכקייט פון דער פירמע און קודם-כל די פאכמענישקייט. נאכמעהר דארף מען וועגען דעם אויפמערקזאם זיין, ווען ס'האנדעלט זיך וועגען ארטיקלען, צו וועלכע מען דארף א ספעציעלע מבינות.

ויין אויף פסח איז אנ'ארטיקעל פון ערשטען געברויך און דאס איז אזא ארטיקעל, אויף וועלכען דער גרעסטער טייל קונים זענען נישט קיין מבינים און מוזען זיך פערלאזען אויף דער געוויסענהאפטיגקייט פון פערקויפער אליין. דער קונה דארף דעריבער זיין זעהר אויפמערקזאם, וואו ער געהט קויפען וויין און נישט אריינפאלען אין ערשטען בעסטען געשעפט.

אלס איינע פון די עלטסטע, סאלידסטע פירמען אין דער וויין-בראנזשע און פון די גרעסטע פאכמענער אויף דעם געביט, איז אהן ספק די פירמע „בארווין", אינהאבער מענדעל בארנשטיין, נאוואמיעיסקא 30, די דאזיגע פירמע האט שוין איהר פעסטגעשטעלטע מארקע. אין איהרע וויין-קעלערן ווערט געארבייט מיט דער גרעסטער פאך-קענטנישט און איבערגעבענהייט. כדי צופרידענצושטעלען אפילו די גרעסטע מפונקים און מבינים, בעמיהענדיג זיך גלייכצייטיג צו מאכען די פרייזען, וואס צוגענגליכער, א בעזונדער אויפמערקזאמקייט פערדינט די פירמע „בארווין", צוליב דעם, וואס די פירמע האט היי-יאהר געטראכט וועגען דער אונבעמיטעלטער בעפעלקערונג, איינפיהרענדיג א נייעם ארטיקעל וויין צו 1 זל. 40 גראשען א פלאש. פערזיכערענדיג פאר דער גוטסקייט פון דער סחורה.

צו דער ספעציאליטעט פון דער דערמאהנטער פירמע געהער אויך מעד, שפריט און דער דירעקטער אימפארט פון וויין-ארטיקלען פון ארץ-ישראל און אונגארן. ביי די דאזיגע ארטיקלען האט די פירמע די מעגליכקייט צו קאנקורירען מיט הער גאנצער שטאט.

צוליב די אלע אויסגערעכנטע מעלות בלייבט נישט מעהר איבריג ווי צו רעקאמענדירען די ברייטסטע קרייזען פון די יודישע קונים זיך צו פערזעהען מיט וויין, מעד, שפריט און אלע וויין-ארטיקלען אין דער עלטסטער סאלידסטער און געוויסענהאפטסטער פירמע „בארווין", אינהאבער מענדעל בארנשטיין, נאוואמיעיסקא 30, ספעציעל דארף בעטאנט ווערען די הנחה וואס די פירמע האט געמאכט דער אונבעמיטעלטער בעפעלקערונג ביי דער היינטיגער קריטישער צייט מיט דעם נייעם ארטיקעל צו 1 זלאטי 40 גראשען א פלאש. 5434

אויפרוף צו דער יודישער בעפעלקערונג

ברידער יודען!

נאך א קורצע צייט איז פערבליבען צום גרויסען און היילינען פסח. עס איז שוין דעריבער די העכסטע צייט א טראכט צו טון פון וואו וועלען דען אונזערע פעראָרימטע בכבוד'ע קריזיס—געליטענע ברידער נעהמען אויף א כזית מצה.

דער בלוטיגער אונפרחמנותדיגער שונא, דער הונגער און גוים, האט זיך שוין לוידער אריינגעריסען אין די שענסטע בכבוד'ע הייזער. מענשען, וואס זענען אליין שטענע נותנים געווען, און צוליב דעם שהנעם און ביטערען אונאויפהערליכען קריזיס זענען היינט, לוידער, מקבלים געווארען.

בישט קאנענדיג צוזעהן דאס אלץ, האט די געזעלשאפט „נותן לחם" אונטערגענומען א גרויסע פסח-אקציע. דער זעלבער „נותן לחם" וואס האט זיך קונה שם געווען מיט איהר טעטיגקייט אלס די איינציגע אינסטיטוציע אין אונזער גרויסען יודישען לאדז, וואס האט געעפענט א טעגליכע קוך, און פערטיילט טאג-טעגליך הונדערטער מיטאגען. גיט ארויס יעדען טאג מיטאגען אהיים פאר בכבוד'ע, אין דער צייט פון די גרויזאמע פרעסט, הונגער און גוים האט „נותן לחם" פערטיילט דריי מאל טעגליך עסען צו דער זאט, אריינקומענדיג א הונגעריגער און אוועקגעהענדיג א זאטער; „נותן לחם" פערטיילט געלד-אונטערשטיצונגען, „נותן לחם" גיט ארויס אהן-פראצענטיגע הלוואות פאר קריזיס-געליטענע, „נותן לחם" פערטיילט מעדיצינישע הילף פאר דער אונבעמיטעלטער בעפעלקערונג, דאס אלץ ווערט געטון אהן טומעל און רעש, אלץ שטיל, רוהיג און בעשיידען אויפ'ן שענסטען בכבוד'ן אופן, אהן שפיכת דמים ח"ו.

מיר ווענדען זיך דעריבער יעצט צו דער לאדזער יודישער בעפעלקערונג מיט א הייסער בקשה, העלפט אונז אין אונזער הייליגער אויפגאבע מיט ראט און טאט, אונטערשטיצט אונזער גרויסע פסח אקציע, וואס מיר נעהמען אונטער, פאר עטליכע הונדערט פערזאן וועט ווערען געגעבען עסען אין אונזער קוך צוויי מאל טעגליך גאנץ פסח, דערונטער אויך חוה"מ; פאר עטליכע הונדערט פערזאן ווערט ארויסגעגעבען פראדוקטען אין נאטור; פאר עטליכע הונדערט-פערזאן געלד-אונטערשטיצונגען אויף פסח.

געדענקט, אז טויזענדער פערשוואכטע און האלב-גוסס'דיגע נפשות רופען צו אייך, נאך הילף, און אין אייערע הענד ליגט עס, צי זאלען אונזערע ברידער ח"ו אויסגעהען פאר הונגער און נויט, אין דער צייט פון אונזער שענעם יום-טוב פסח!

מיר גלויבען און האפען אז איהר וועט ערפילען אייער מענשליכען און ברידערליכען חוב לגבי אייערע געפאלענע ברידער! איהר וועט אקעגען קומען אונזערע דעלעגאטען - זאמלער „בסבר פנים יפות" מיט אייער שפענדע, כמחז"ל: „כל המקיים נפש אחת מישראל כאולי קיים עולם מלא"!

די פערוואלטונג „נותן לחם"
סאלבא 14.

2033

פון „אררט"

היינט — לעצטער מאל פון „יום-טוב אינדערוואכען"

היינט, זונטאג 9,45 אין אוונד ווערט צום לעצטען מאל געשפילט דאס אויסגעצייכענטע פראגראם א. נ. „יום-טוב אינדערוואכען", וועלכער איז אויפגענומען געווארען מיט גרויס צופרידענהייט דורך זיינע פריינד און בעזיכער.

דער „אררט" וועט שפילען בלויז פסח — דאס וועלען זיין די לעצטע ספעקטאקלען זיינע אין לאדז אין דעם איצטיגען סעזאן, און דאן — דעם 17 ק. ח. הויבען זיך אן זיינע גאסט-שפילען אין ווארשא, אין טעאטער „סקאלא".

ביליגערע פרייזען
פאר דעטעקטאר-מאטעריאלן
כלובאוועקעס א אז. וו.
ראדיא-רייכער
פיעטריקאווער 142.

א נייהעריי!
(אויך צושניידען)
צו דאמען-פאסקעס פון זאפארט געזוכט.
צו מעלדען זיך ביי
ליבערמאן
נאוואמיעסקא 4. 2080

געלעגענהייטסקויף
א ברילאנטענער רינג אין דער ווערט פון איבער 100 דאלאר ביליג צו פערקויפען ווסכאדניא 36 וו. 13 אנצוזעהען פון 4–5 נאכמיטאג. 2072

צוליב אבריזע
איז צו פערקויפען איז גלאווא „טשיכארייקא" א נייע ווילע פון 9 צימערן מיט א מארגע וואלד צוזאמען. צו ערפאהרען ביי סטאכאוויאק פאדזשעטשנא 25. 2079

א לאקאל
אויף א שטרימפף פאבריק צו פערמיטען פון זאפארט די אדרעס צו ערפאהרען אין אדמיניסטראציע פון דער צייטונג.

דער יום-טוב קומט אן

מ'דארף זיך פערזעהען מיט **שיך**, אבער כ'וויים נישט וואו,
ווייל כ'האב נישט קיין צוטרוי צו די „רעקלאמירטע ביליגע פרייזען".
איך ראט אייך, קויפט שטענדיג
שיך פון ערשטקלאסיגער קוואליטעט
און צו פרייזען צוגענגליכע פאר אלעמען
אין דער פירמע
ALFRED HEINE
פאמארסקא 24.
צופאר מיט די טראמוואיען 4, 8 און 14.
ווי אויך אין די פיליעס פיעטריקאווער 98 און 160,
אין ווארען-הויז יוליוס ראזנער.

וויכטיג פאר שניידער-מייסטער און קאנפעקציאנערען!

מיר טיילען מיט, אז אונזער
שניידער-צודאטען-געשעפט
בעזיצט אויף לאגער צום איצטיגן סעזאן א גרויסען אויסוואהל פון פערשידענע

פאלטעו-פוטערס	אלפאנאס,	סאמט-קעלנער,
סאטינען,	זיידענע פוטערס,	ספעציעל אפטיילונג פון
וואטעלינען,	ראססהאר,	דאמען,
וויקטאריעס,	קטפער,	הערען,
בעק.	קרויזע,	קינדער
ערמעל-פוטער,	מושלין,	סיעס,
וולאשאנקא.	לייווענד,	גארנע

קומט און איבערציינגט אייך! מיט אכטונג
25 פראצענט ביליגער
25 פראצענט ביליגער
Bazar Krawiecki 8 נאוואמיעסקא 8
פראנט גטוע"ב
אין הויז ווי עס געפינט זיך דאס טוך-לאגער פון ב. מאראסא
בעמ.: צוליב'ן איצט הערשענדען קריזיס האבען מיר רעדוצירט די פרייז'ן
לויט פריהער מיט 25 פראצענט

Firma „PAW"

w Łodzi komunikuje, że nie solidni kupcy sprzedawali **Bieliznę** obcych znacznie gorszych wyrobów pod znaną z dobroci i kroju marką **„PAW"** za co dociągnęliśmy tych do odpowiedzialności sądowej.

Prosimy usilnie przy kupnie uważać na naszą markę fabryczną.

Polsko-amerykańska fabryka wyrobów jedwabnych „PAW" w Łodzi.

DR. MED.
Haltrecht
ספעצ.-ארצט פאר הויט און געשלעכטס-קראנקה., נעמט אן פון 8—10 פריה פון 12—2 נאכמ. און פון 6 ביז 9 אווענד. זונטאג פון 9 ביז 1 בטאג.
פיעטריקאווער 10

Dr. med.
H. Karaś
אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען
זגערזשיער 16
נעמט אן פון 11 ביז 1 און פון 3 ביז 7 אווענד.

Dr MED.
J. PIK
ul. Żeromskiego 36
ביים גרינעם מארק
טעל. 175-50
נערוון און איגערל. קראנק
ספעצ. פון פסיכא-נערווען.
נעהמט אן פון 5½—7. און

נעמט אן אין לעטשניצע „סאניטאס" ציגעל-גאס 29 פון 2 ביז 3 נאכם.

DR. MED.
L. Pikielny
אויראלאג
ספעציאל-ארצט פאר נירן, בלאז און אירין-קראנקה.
NAWROT 8, tel. 2,19-90
נעהמט אן פון 4–7 אווענד.

DR. MED. H. LUBICZ
אפ. פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנק.
אויף צעגעלניאנא 43, טעל. 141-32
עמפפאנגס-שעה'ן 8–10, 12–2, און 5–8 זונטאג און יו"ט 9–1. פאר דאמען בעזונדערער ווארטע-זאל.

DOKTÓR
H. WOŁKOWYSKI
האט זיך איבערגעציגען אויף
צעגעלניאנא 36, טעל. 216-90
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און וועענערישע קראנקהייטען, מענער - שוואכע, אלע ארט אנאליזען, עלעקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען
נעמט אן פון 9 – 2 נאכמ. און פון 5 – 9 אווענד
פאר דאמען בעזונדערען ווארטע-צימער.

Dr. Z. Rakowski
פאר אוירען-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקה
9 קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 127-81.
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן אין לעטשניצע וגערושקע 17 פון 10—11 און פון 2—3

Najwytworniejsze WYROBY SKÓRZANE poleca
R. Grabowiecki
Łódź, Piotrkowska 59, tel. 144-83
TOREBKI podług najnowszych modeli paryskich i wiedeńskich w wielkim wyborze.
portfele, teki, nessesery, walizy i t. p.

RADJO-WATT

= SKLEP =
Narutowicza 16.
Telefon 190-38.

odbiorniki radjowe wszelkich typów. Detektory wyjątkowo tanio głośne na Łódź i Raszyn. Ładowanie i konserwacja akumulatorów. Uskutecznia wszelkie reperacje szybko i tanio.
Dla pp. urzędników i wojskowych specjalne rabaty.

איספאנירענדע געביידע.
קלו-פראגראם!

CYRK STANIEWSKICH

קירצליך
קומט דער גרעסטער
איז פוילען — 4 מאשטען

היינט און פאלגענדע טעג! מעכטיגסטע מייסטערווערק פון דער וועלט, רעאליזאציע פון געניאלען CECILE B. DE MILLE'A א. ג.

„Król Królów"

אונגעוועהנליכע
מאכט פון איינדרוקען!

אנהויב פון די סעאנסן אין געוו. טעג 4, 8,6 און 10 אוו. זונטאג 12, 2, 4, 6, 8, 10 אוו. אויפן I סעאנס זענען די פרייזן פון אלע פלעצער צו 40 און 60 גר.
נעכסטער פראגראם: „ווייסער קאפיטאן" מיט **Ronald Colman** אין דער טיטול-ראלע.

Kino-Teatr
Spółdzielnia
40 Sienkiewicza 40

אונגעוועהנליכע רייכע מוזיק-בעגלייטונג אונטער דער לייטונג פון ה' צ. קאנטאר.

אויפ'ן פאר יום-טוב'דיגען סעזאן

מעבעל

איז די פירמע פערזעהען מיט א גרויסען אויסוואהל פון:
שלאף-צימער, עס-צימער, קינדער-צימער א. או. וו.
קאמפלעטע איינריכטונג, ווי אויך ענצעלנע שטיק
צוליב'ן קריזיס זענען די פרייזן רעדוצירט אויף 50%

MARKOWICZ i NASIELSKI

PIOTRKOWSKA 6
TELEFON 149-71
פאבריק: Południowa 10

מעבעל

און אויף די בעסטע בעדינגונגען עמפפעהלט די נר' עטע און רעעלסטע פירמע אין לאדז

◆ קומט און איבערצייגט אייך! ◆

קלאנג-פילם-טעאטער
„MIMOZA"
ul. Kilińskiego 178.

היינט און פאלגענדע טעג!
100% פוילישער קלאנג-פילם!

„די שטים פון הארץ"

אין די הויפטראלן:
J. ROMANÓWNA
A. ŻABCZYŃSKI i in.

אויסערדעם: קלאנג-צוגאבע און לאנד-אקטואליטעטן.

אנהויב 5.30, 7.30 און 9.15, שבת, זונטאג און יום-טוב 3.30 נ"מ

לעצטער טריאומף פון דער
ראדיא-ערפינדונג!
אין דער אפאראט

MENDE 100 G

אויפ'ן עלעקטרישען שטראם.
איידער איהר קויפט אנדערשוואו — בעזוכט אונזער ראדיא-סאלאן.
מיר דעמאנסטרירען די אזעלכע אומזיסט. קיין קויפס-צוואנג. ראדיא-סאלאן

B-cia LAJB
לאדז, זגערזשער 9, טעל. 164 95

קינא-טעאטער
ZACHĘTA
26 זגערזשער 26

היינט און פאלגענדע טעג!
פראכטפולער דאפעלטער פראגראם!

1) ## שאטישער עקספרעס

אין די הויפט-ראלן: **Paulina Johnson, Raymond Millard**

2) ## פריהלינג אין פראטער

אין די הויפט-ראלן: **Lilian Ellis, Werner Fuetterer**

נעכסטער פראגראם: „צוריי וועלטען"

געקליבענער ארקעסטער אונטער דער לייטונג פון ה' סטעפאנסקי
אנהויב פון די סעאנסען: אין געוו. טעג 4 נאכמ. שבת, זונטאג און יום-טוב — 12 א זייגער בייטאג. דער זאל איז גוט בעהייצט.

די בילליגסטע קוועלע פון מאדערנע

מענער-
קאפעלושען

פון 6.75 זל. און איז ביי
שווארצבערג פיעטריקאווער 50
(אין הויף)

אויסוואהל פון אלערליי פארבען און פאסאנען.
בעמערקונג: רעפעראטורען ווערען פינקטליך און פאכמעניש אויסגעפיהרט

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאר קראנקע אויף קילעם פאר מענער ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאפ, ערד שווי ווי א וואסער-קאן און עס פעלט שריין אין דעם כוח און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטערבליך. ספעציעל גומענע האל-באנדאזשען אויסגעצייכענט גוט דורך גרויסע פראקטיק'ען מיט מיינע בא-האנדלונג און פון דייטשן פראפעסאר

דאקטאר ברעכו רעווינג בעזעטיגט זיכער דעם שוערסטן און נעפעהרליכסטן ברוך. אויך פאר הויקערס ליזונגען מיט הייל-גארטעלן און אפאראטן פאר פערקרומטע פיס און פלאט-פיס ספעציעלע איינלאגען אין די שיך. קינסטליכע גומענע פיס און הענט, גומענע זאקען פאר די גרעסטע קראנקע אדערן.
עמפפאנגט פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אוונט.

ארטאפעדישע אנשטאלט
Specialist J. RAPAPORT Ortoped
von Lemberg Łódź, WÓLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונ-בעדינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזי-טעטס-פראפעסארען: פראפ. ד"ר באראנטש, פראפ. דר. י. מא-רישלער, פראפ. ד"ר בר. קיעלאנאווסקי און אויך אנדערע.
מיר נעהמען אויך אן סערטיפיקאטע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.

דעם געעהרטען ה' דיר. י. ראפאפארט, ספעצ. פאר ברוך-ליידענדע אין לאדז, וואולטשאנסקא 99, פראגט 2. שטאק, פאר דער גיכער איינטרעטס מענלאזער הילף און רעטען מיך דעם ערשטען טאג ראש השנה. פון דעם שווערען און פאר מיין לעבען געפעהרליכען ברוך, פאר דעם ווייטע שמער-ליכען אנלעגען מיר דעם באנדאזש פון זיין טעטיגע דאנק איך אויף דעם וועג הערצליך און עמפפעהל איהם דאדורך פאר אלע ברוך-ליידענדע.
Dr. M. Minzer, N. lekarz kolejowy K. Chorych.

יעדער איינציגער

האט זיך אי-בערצייגט, אז פאר

מעבעל

דיוואנעס, פעלצען, נייה-מאשינען, גארדעראבען או"וו

צאהלט די העכסטע פרייזען

א. ווייצמאן שענקעוויטש 23

טעלעפאן 191-00.

ביי מיר איז שטענדיג פערשידען גענוצטע מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

ווענעריש כירורגישע
קליניק
„SANATO"

אגראדאווא 10, טעל. 213-57

1-טע און 2-טע קלאס
רצטליכע אויפזיכט איבער דער מוטער און קינד
פרייזען פון געבורט
אין 2-טע קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלען

200 זל.

אויגען-אפטיילונג פון ד"ר מעד. י. קראוש
עמפפאנגס-שעה'ן פון 1 ביז 2 נאכמיטאג.
כירורגישע אפטיילונג פון ד"ר מעד. מ. קאנטאר
עמפפאנגס-שעה'ן פון 1 ביז 2 נאכמיטאג.

שיך

אויף יום-טוב

פאר הערן, דאמען און קינדער
עלעגאנט, ביליג און גוט
בעקומט איהר נור ביי

B-cia Lenczner

שיך-פאבריק: **זשעראמסקיעגא 99**
פאבריקס-לאגער: **נארוטאוויטש 4**

בעמערקונג: אלע אונזערע שיך זענען אויסגעארבייט פון די פיינ-סטע סארטען לעדער און ווערען פערקויפט צו פאבריקס-פרייזן

אבאנאמענטס-פרייז: אין לאדז — 5 זל. א חודש מיט אפטראגען א היים; אויף דער פראווינץ 6 זל. א חודש; אין אויסלאנד — 8 זל.
פאר'ן אינהאלט און טערמינען פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט.

אנאנסען-פרייז: פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען
אק טעקסט—40 . . . . . 60— . . . . 4 .
נאכ'ן טעקסט—12 . . . . . 18— . . . . 8 .
פאר א מילימעטער-שורה: אויסער דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א ווארט

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 33.